

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА

на

“БУЛГАРТРАНСГАЗ” ЕАД

За периода

От 01 януари до 31 декември 2016 г.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	3
2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ДРУЖЕСТВОТО ПРЕЗ 2016 Г.	12
2.1. ПРЕНΟΣ НА ПРИРОДЕН ГАЗ	12
2.2. ТРАНЗИТЕН ПРЕНΟΣ НА ПРИРОДЕН ГАЗ	15
2.3. СЪХРАНЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ	19
3. ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ	21
3.1. ПРИХОДИ. АНАЛИЗ И ДИНАМИКА НА СТРУКТУРАТА НА ПРИХОДИТЕ	23
3.2. РАЗХОДИ. АНАЛИЗ И ДИНАМИКА НА СТРУКТУРАТА НА РАЗХОДИТЕ	26
3.3. ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	30
3.4. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ	35
3.5. ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ	36
4. ПРЕГЛЕД НА РИСКОВЕТЕ, НА КОИТО Е ИЗЛОЖЕНО ДРУЖЕСТВОТО	37
5. ИЗПЪЛНЕНИ ДЕЙНОСТИ ПО ИНВЕСТИЦИОННАТА, ПРЕДИНВЕСТИЦИОННАТА И ЕКСПЛОТАЦИОННА ПРОГРАМИ	39
6. ОСНОВНИ ПРОЕКТИ НА ДРУЖЕСТВОТО	41
7. СЪБИТИЯ, НАСТЪПИЛИ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	50
8. БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО	50

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Настоящият годишен доклад за дейността на „Булгартрансгаз“ ЕАД представя коментар и анализ на финансовите отчети и друга съществена информация относно финансовото състояние и резултатите от дейността на дружеството, като обхваща едногодишния период от 01 януари до 31 декември 2016 г.

Той е изготвен в съответствие с изискванията на чл. 39 от Закона за счетоводство, чл.187д, чл.247, ал.1, 2 и 3 от Търговския закон. Докладът за дейността съдържа допълнителна информацията, така както се изисква от Приложение 10 към Наредба № 2 от 17.09.2003 г. на КФН. Дружеството не изготвя декларация за корпоративно управление по реда на чл. 100н, ал.7 и ал. 8 от ЗГПЦК, тъй като Кодексът за добро корпоративно управление, уреждащ специфични правомощия в борсово търгувано дружество не е приложим за дейността и статута на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

„Булгартрансгаз“ ЕАД е дружество със седалище и адрес на управление в Република България, гр. София, община Люлин, ж.к. „Люлин“ 2, бул. „Панчо Владигеров“ № 66.

Дружеството е вписано в търговския регистър при Агенция по вписванията с ЕИК 175203478.

Дружеството е държавно контролирано предприятие. Единоличен собственик на капитала е „Български енергиен холдинг“ ЕАД.

Дружеството има 40-годишна история и опит в областта на преноса и съхранението на природен газ, явявайки се наследник на ДП „Нефт и газ“, стартирало своята дейност през 1973 г.

Предмет на дейност

„Булгартрансгаз“ ЕАД е комбиниран газов оператор. По смисъла на чл. 39, ал. 1 от Закона за енергетиката, дружеството притежава лицензии, издадени от регулаторния орган Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР):

- Лицензии за пренос на природен газ № Л-214-06 и № Л-214-09 от 29.11.2006 г.;
- Лицензия за съхранение на природен газ на територията на Република България (Лицензия №Л-214-10/29.11.2006 г.).

С решение на Комисията за енергийно и водно регулиране „Булгартрансгаз“ ЕАД е сертифициран като Независим преносен оператор на газопреносната система на България, в съответствие с изискванията на Директива 2009/73/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13.07.2009 г., относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, Регламент /ЕО/ № 715/ 2009 на Европейския Парламент и на Съвета от 13.07.2009 г., относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и Глава осем „а“ от Закона за енергетиката. Решението е прието в съответствие с постъпилото становище на Европейската комисия от 22.04.2015 г.

„Булгартрансгаз“ ЕАД отговаря за:

- единното управление и надеждното функциониране на газопреносните мрежи и

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

- подземното газово хранилище (ПГХ);
- поддържането на баланса между вноса, добива и потреблението на природен газ;
- преноса на природен газ по газопреносните мрежи и съхранение на природен газ в ПГХ при спазване на изискванията за качество и отчитането му;
- осигуряването на оптимален режим на работа на газопреносните мрежи при извършване на дейностите по пренос на природен газ;
- поддържането на обектите и съоръженията на газопреносните мрежи и ПГХ в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;
- развитието на газопреносните мрежи и ПГХ в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на газоснабдяването;
- равнопоставеността на потребителите при осигуряване на достъпа за ползване на съоръженията за пренос и съхранение на природен газ;
- администрирането на сделките с природен газ и организацията на балансирането на пазара на природен газ.

Освен лицензионните дейности, „Булгартрансгаз“ ЕАД извършва дейностите: врязване под налягане; стопел операции; проектиране на газови инсталации и съоръжения; отдаване под наем на свободни от технологични нужди тъмни оптични влакна от магистрални кабели за ползване от телекомуникационни оператори, притежаващи разрешения от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения; изпълнение на строително-монтажни работи по част „Технологична“ на газови инсталации и съоръжения.

Собственост и управление.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е еднолично акционерно дружество от структурата на „Български енергиен холдинг“ ЕАД.

С учредителен акт на 15.01.2007 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД се отделя от „Булгаргаз Холдинг“ ЕАД за неопределен срок от време. Акционерният капитал е 841 414 350 лева, разпределен в 841 414 350 поименни акции с номинална стойност 1 лев всяка. Едноличният собственик на капитала на „Булгартрансгаз“ ЕАД е „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД, в който Министерство на енергетиката притежава 100% от регистрирания капитал.

Информация за придобиване на собствени акции

През 2016 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД не е придобил собствени акции.

Информация за известните на дружеството договорености (включително и след приключване на финансовата година), в резултат на които в бъдещ

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции или облигации от настоящи акционери или облигационери

„Булгартрансгаз“ ЕАД не разполага със съществена информация за наличие на договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери. Дружеството няма емитирани облигации и в краткосрочен план не предвижда използването на такъв финансов инструмент.

Органи на управление на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Във връзка със сертифицирането на „Булгартрансгаз“ ЕАД като независим преносен оператор, с решение на Съвета на директорите на „Български енергиен холдинг“ ЕАД („БЕХ“ ЕАД) от 25.01.2013 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД преминава от едностепенна в двустепенна система на управление. Органи на управлението на дружеството са:

- Едноличен собственик на капитала;
- Надзорен съвет;
- Управителен съвет.

Дружеството се управлява и представлява от Изпълнителен директор, който осъществява оперативното ръководство на Дружеството и организира дейността му.

С решение по т. I.1.1 от Протокол № 18-2016/01.04.2016 г. на Съвета на директорите на „БЕХ“ ЕАД, одобрено, на основание чл. 81е, ал. 2 и ал. 3 във връзка с чл. 81д, ал. 3, ал. 4, ал. 5, ал. 6 и ал. 11 от Закона за енергетиката (ЗЕ), с решение от Протокол № 82/20.04.2016 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), като член на Надзорния съвет е освободен:

- Илия Петров Иванов.

С решения по т. I.1.2 и т. I.1.4 от Протокол № 18-2016/01.04.2016 г. на Съвета на директорите на „БЕХ“ ЕАД, одобрени, на основание чл. 81е, ал. 2 и ал. 3 във връзка с чл. 81д, ал. 3, ал. 4, ал. 5, ал. 6 и ал. 11 от ЗЕ, с решение от Протокол № 82/20.04.2016 г. на КЕВР, като член на Надзорния съвет с мандат три години, считано от датата на вписване на решението в Търговски регистър, е избран:

- Венцислав Цветков Цветанов.

С решения по т. I.1.3 и т. I.1.4 от Протокол № 18-2016/01.04.2016 г. на Съвета на директорите на „БЕХ“ ЕАД, одобрено, на основание чл. 81е, ал. 2 и ал. 3 във връзка с чл. 81д, ал. 3, ал. 4, ал. 5, ал. 6 и ал. 11 от ЗЕ, с решение от Протокол № 82/20.04.2016 г. на КЕВР, като членове на Надзорния съвет с мандат три години, считано от датата на вписване на решението в Търговски регистър, са преизбрани:

- Владимир Вълчев Митрушев;
- Кирил Георгиев Георгиев.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

С Решения по т. 1 от Протокол НС № 26/04.05.2016 г. на Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД Кирил Георгиев Георгиев е избран за Председател, а Владимир Митрушев за Заместник - председател на Надзорния съвет на дружеството.

С решения по т. 1.1. и 1.3. от Протокол № 27/04.05.2016 г. на Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД, одобрени, на основание чл. 81д, ал. 3, ал. 4, ал. 5, ал. 6 и ал. 11 от ЗЕ, с решение от Протокол № 111/31.05.2016 г. на КЕВР, е преизбран с мандат три години, считано от датата на вписване на решението в Търговски регистър, следният състав на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД:

- Таня Трендафилова Захаријева;
- Делян Валентинов Димитров;
- Георги Кирилов Гегов.

С решение по т. 1 от Протокол УС № 140/03.06.2016 г. на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД Таня Трендафилова Захаријева е избрана за Председател на Управителния съвет на дружеството, а с решение по т. 2 от Протокол УС № 140/03.06.2016 г. на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД Георги Кирилов Гегов е избран за Изпълнителен директор на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Клонове на предприятието

„Булгартрансгаз“ ЕАД няма регистрирани клонове. Дейността на дружеството административно е разделена на 6 експлоатационни района, които не са обособени като отделни юридически лица.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Численост на персонала

Средно-списъчният състав на персонала за 2016 г. е 1 141 служители, като разпределението по класове, съгласно НКПД – 2011 е:

<i>Разпределение на персонала по класове</i>	<i>Брой</i>
Ръководители	99
Специалисти	88
Техници и приложни специалисти	244
Помощен административен персонал	66
Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната	27
Квалифицирани работници	247
Машинни оператори и монтажници	328
Професии, не изискващи специална квалификация	42

Задължения на членовете на УС

В съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане, приети за прилагане от Европейската комисия, членовете на Управителния съвет в качеството им на ръководен оран, гарантират, че при изготвянето на финансовия отчет за финансовата година, приключила на 31.12.2016 г., последователно са заимствани и прилагани подходящи счетоводни политики и са заложили разумни и предпазливи прогнози и оценки. Членовете на Управителния съвет гарантират, че приложимите счетоводни стандарти са следвани и финансовият отчет е изготвен съобразно принципа на действащото предприятие.

Възнаграждения на ключов ръководен персонал

Дружеството има отношение на свързано лице с директори и служители с контролни функции. Общата сума на начислените възнаграждения през 2016 г., включени в разходите за персонал, е както следва:

- Изплатени възнаграждения на Изпълнителния директор и на членовете на Управителния и Надзорния съвет – 412 хил. лв.
- Осигурителни вноски върху възнагражденията на Изпълнителния директор и на членовете на Управителния и Надзорния съвет – 24 хил. лв.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Информация, относно договорите по чл. 240б от Търговския закон, сключени през годината

Членовете на Надзорния съвет, на Управителния съвет или лицата, свързани с тях, не са в договорни отношения извън обичайната дейност на дружеството или в разрез с възприетите пазарни норми.

Информация, относно придобиването и притежаването на акции на дружеството от членовете на Надзорния съвет и на Управителния съвет.

Членовете на Надзорния съвет и на Управителния съвет не притежават акции на дружеството. За тях не са предвидени привилегии или изключителни права да придобиват акции и облигации на дружеството. Всички акции са собственост на „Български енергиен холдинг“ ЕАД.

Информация, относно участието към 31.12.2016 г. на членовете на съветите в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети (в съответствие на чл. 247, ал. 2, т.4 от Търговския закон).

Надзорен съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД:

- **Кирил Георгиев Георгиев – Председател на НС**
  - Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;
  - Не притежава повече от 25 на сто от капитала на търговски дружества;
  - Не участва в управлението на други търговски дружества.

- **Владимир Вълчев Митрушев – Заместник – председател на НС**
  - Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;
  - Не притежава повече от 25 на сто от капитала на търговски дружества;
  - Не участва в управлението на други търговски дружества.

- **Венцислав Цветков Цветанов - член на НС**
  - Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;
  - Не притежава повече от 25 на сто от капитала на търговски дружества;
  - Не участва в управлението на други търговски дружества.

- **Илия Петров Иванов – член на НС до 13.05.2016 г.**
  - Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

- Не притежава повече от 25 на сто от капитала на търговски дружества;
- Не участва в управлението на други търговски дружества.

Управителен съвет:

- Таня Трендафилова Захариева- Председател на УС

- Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;
- Не притежава повече от 25 на сто от капитала на търговски дружества;
- Участва в управлението на:
  - Кооперация „Кооп акаунт“, ЕИК 203273682, в качеството ѝ на член на Управителния съвет.

- Делян Валентинов Димитров – член на УС

- Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;
- Не притежава повече от 25 на сто от капитала на търговски дружества;
- Участва в управлението на Държавно предприятие „Съобщително строителство и възстановяване“, ЕИК 175444109, в качеството му на член на Управителния съвет.

- Георги Кирилов Гегов - член на УС и Изпълнителен директор

- Не участва като неограничено отговорен съдружник в търговски дружества;
- Единоличен собственик на капитала на „Евро Кънстракшънс“ ЕООД, ЕИК 175132579;
- Не участва в управлението на други търговски дружества.

Действия в областта на научно-изследователските дейности

„Булгартрансгаз“ ЕАД не извършва действия в научно-изследователските дейности.

Информация за висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, в размер най-малко 10 на сто от собствения му капитал; ако общата стойност на задълженията или вземанията на емитента, съответно лицето по § 1д от допълнителните разпоредби на ЗППЦК, по всички образувани производства надхвърля 10 на сто от собствения му капитал, се представя информация за всяко производство поотделно.

Към датата на финансовия отчет, Дружеството е страна по две съдебни дела, както следва:

Дружеството е страна по Дело АТ.39849 - ВЕН gaz, предприето от страна на Европейската комисия (ЕК) във връзка с официално производство за разследване относно това дали „БЕХ“ ЕАД и дъщерните му дружества „Булгаргаз“ ЕАД и „Булгартрансгаз“ ЕАД нарушават правилата за конкуренция на ЕС на пазара на природен газ в страната. Процедурата е

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

образувана във връзка с опасения на ЕК, че „БЕХ“ ЕАД и дъщерните дружества препятстват свои потенциални конкуренти да получат достъп до българската газопреносна мрежа и до съоръжението за съхранение на природен газ, като изрично или мълчаливо отказват достъп на трети страни или го забавят, както и евентуално препятстване на конкурентите да получат достъп до главния газопровод за внос чрез резервиране на капацитет на територията на Румъния.

Поради сложността и характера на производството, както и обстоятелството, че производството е в ход и няма постановено решение, ръководството на Дружеството не е в състояние да направи преценка относно очакваните ефекти.

Дружеството е предприело съдебни действия във връзка с част от вземанията си в КТБ АД (н), тъй като ръководството на Дружеството е счело, че са налице особени обстоятелства, които биха могли да наложат изваждане на част от вземанията от масата на несъстоятелността и възстановяването им в полза на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Всички останали правни икове, по които Дружеството е страна са били уредени и/или признати като провизии през периода.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ДРУЖЕСТВОТО ПРЕЗ 2016 г.

Дейностите по пренос, транзитен пренос и съхранение на „Булгартрансгаз“ ЕАД се извършват въз основа на издадени лицензии. Основните изисквания за тези дейности са регламентирани в Закона за енергетиката и подзаконовите нормативни актове, които следват европейското законодателство в областта.

Текущото наблюдение върху дейността на „Булгартрансгаз“ ЕАД, включващо анализ и оценка на информацията за отчетните резултати, както и периодични регулаторни прегледи, се осъществяват от Комисията за енергийно и водно регулиране.

С решение на ДКЕВР № Ц-001 от 10.02.2005 г. са утвърдени цени за пренос и съхранение на природен газ, които са в сила от 01.03.2005 г., както следва:

- Цена за пренос на природен газ по националната газопреносна мрежа – 19,73 лв./ 1000 м³, без ДДС. Тя е еднокомпонентна, тип „пощенска марка“ – еднаква за цялата територия на страната и независеща от разстоянието и от това на кои входни и изходни точки се подава или изтегля газа;
- Цена за съхранение на природен газ – 2,49 лв./ 1000 м³/ месец, без ДДС.

През 2016 г. по заявление на дружеството с решение на КЕВР № Ц-20 от 30.06.2016 г. са утвърдени следните цени за предоставяни услуги по преноса на природен газ през газопреносната мрежа за транзитен пренос:

- Цена на услугата „прекъсваем пренос в права посока“ – 15,78 лв./1000 м³, без ДДС
- Цена на услугата „реверсивен пренос на търговска база“ – 9,87 лв./1000 м³, без ДДС

Под кубически метър природен газ се разбира количеството природен газ в обем един кубически метър при температура 20°C (293,15 К) и абсолютно налягане 0,101325 МРа.

2.1. Пренос на природен газ

Доставката на природен газ до потребители на територията на Република България се осъществява основно по националната газопреносна мрежа, представляваща сложно съоръжение, съставено от 1 835 км магистрални газопроводи и газопроводни отклонения високо налягане, три компресорни станции - КС „Кардам-1“, КС „Вълчи дол“ и КС „Полски Сеновец“, с обща инсталирана мощност от 58 MW, газорегулиращи станции, газоизмервателни станции, система за електрохимична защита, комуникационна система, информационна система и др. съпътстващи съоръжения. Мрежата за пренос на природен газ притежава достатъчен капацитет за задоволяване на настоящото потребление на природен газ. Към момента се използва около 40 % от максималния технически капацитет на системата. Природният газ, който се пренася по националната газопреносна мрежа, се осигурява основно от внос от Русия.

В качеството си на оператор на газопреносни мрежи, „Булгартрансгаз“ ЕАД, чрез Главно диспечерско управление, осигурява единно управление, надеждно функциониране и пренос на природен газ по газопреносната система и неговото отчитане при спазване

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

изискванията за качество. Също така, извършва поддръжка на обектите и съоръженията на газопреносната система в съответствие с техническите изисквания и правилата за безопасност при работа, съблюдавайки европейските нормативи за опазване на околната среда и плановете за развитие на газопреносната система.

По данни на Главно диспечерско управление, пренесените количества природен газ по националната газопреносна мрежа за разглеждания период са следните:

Пренесени количества природен газ, млн. м ³			
Пренос	2015 г.	2016 г.	Изменение 2016 г./ 2015 г. в %
Януари	341,550	383,508	12,28%
Февруари	304,548	295,379	(3,01%)
Март	292,405	290,909	(0,51%)
Април	241,824	226,709	(6,25%)
Май	210,362	273,895	30,20%
Юни	213,414	250,618	17,43%
Юли	281,240	243,736	(13,34%)
Август	235,589	220,949	(6,21%)
Септември	234,035	228,608	(2,32%)
Октомври	284,714	286,386	0,59%
Ноември	286,263	316,520	10,57%
Декември	340,199	396,298	16,49%
Общо:	3 266,142	3 413,515	4,51%

Наблюдава се увеличение с 4,51 % на пренесените количества природен газ през 2016 г. спрямо пренесените количества през 2015 г. Увеличението се дължи на пренесени количества природен газ за междусистемни изходни точки в съответствие със сключени договори през 2016 г. и на реализиран по-голям обратен (виртуален) поток.

Увеличение на пренесените количества се наблюдава през месеците януари, май, юни, ноември и декември на 2016 г., в сравнение с пренесените през същите месеци на 2015 г.

Най-малки количества природен газ са пренесени през м. август 2016 г. – 220,949 млн. м³, а най-големи количества през м. декември 2016 г. – 396,298 млн. м³. През месеците февруари, март, април, юли, август и септември е отчетено намаление на пренесените количества природен газ съответно с 3,01 % (9,169 млн. м³), 0,51 % (1,496 млн. м³), 6,25 % (15,115 млн. м³), 13,34 % (37,504 млн. м³), 6,21 % (14,640 млн. м³) и 2,32% (5,427 млн. м³) в сравнение с пренесените през същите месеци на 2015 г.

Намалението на количествата пренесен природен газ през февруари, март, април, юли, август и септември на 2016 г. спрямо същите месеци на 2015 г. е компенсирано от по-голямото количество пренесен газ през януари, май, юни, октомври, ноември и декември

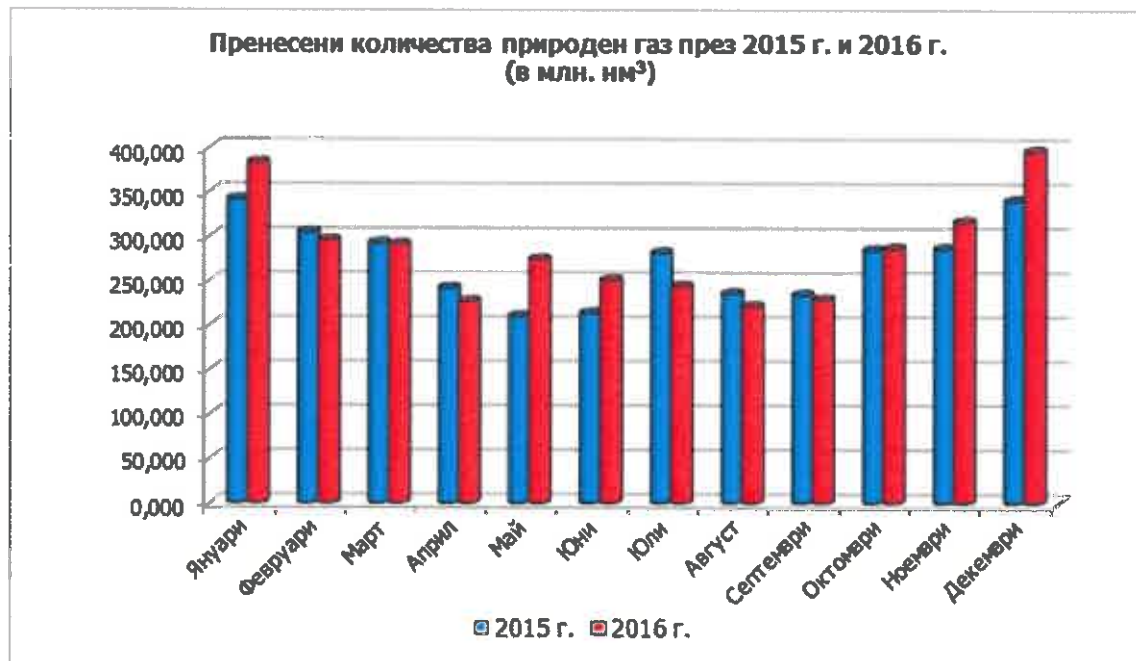
Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

на текущата година. През м. януари са пренесени с 41,958 млн. нм³ (12,28 %) повече от същия месец на предходната година. През месец май и юни са пренесени съответно, със 63,533 млн. нм³ и с 37,204 млн. нм³ повече природен газ в сравнение със същите месеци на 2015 г., като се отчита увеличение от 30,20 % и 17,43 %. През последните три месеца на текущата година са пренесени с 88,028 млн. нм³ (9,66 %) повече природен газ от този през последното тримесечие на предходната година.

През периода януари-декември на 2016 г. пренесените количества природен газ, добит от източници в България (находище „Галата“ и находище „Долни дъбник“), са намалели със 7,94 %, от 78,435 млн. нм³ за 2015 г. на 72,204 млн. нм³ за настоящата година.

На следващата графика е показана динамиката на изменение на пренесените количества природен газ за разглеждания период.

През 2016 г. се запазва сезонността в преноса на природен газ като най-големи количества са пренесени през зимните месеци (януари-февруари и ноември-декември), като след това количествата пренесен газ плавно намаляват, достигайки минимум през м. август., след което започват да нарастват. Сезонността е следствие на понижаване на потреблението от топлофикационните и газоразпределителните дружества, което се дължи на повишение на температурите.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

2.2. Транзитен пренос на природен газ

„Булгартрансгаз“ ЕАД извършва транзитен пренос на природен газ през територията на Република България за съседни държави - Турция, Гърция и Македония. Количествен и качествен анализ на входящите потоци природен газ по транзитните направления се извършва на газоизмервателни станции „Негру Вода“ 2 и 3. Предаването на природния газ по направления се осъществява съответно на ГИС Малкочлар за Турция, ГИС Стримонохори за Гърция и ГИС Жидилово за Македония.

През 2016 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД откри реконструирани и модернизирани компресорни станции „Лозенец“, „Странджа“, „Петрич“ и „Ихтиман“ през които преминава транзитния пренос на природен газ в посока Турция и Гърция.

Договорът за транзитен пренос на природен газ в горепосочените направления е сключен през 1998 г. с ООО „Газпром экспорт“, като с Допълнение № 11 от 2006 г., срокът на действие е продължен до 2030 г. Транзитната такса е договорена в щатски долари за пренесени 1 000 нм³ природен газ на 100 км и се актуализира ежегодно с отчетената инфлация в държавите от ЕС за предходната година. Стойността на услугата се изчислява на база заявени и фактически преминалите количества за пренос.

Транзитираните количества природен газ към съседните държави за разглеждания период са следните:

Транзитирани количества природен газ за Турция, Гърция и Македония по месеци, млн. нм ³								
Месец	Турция		Гърция		Македония		Общо	
	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.
Януари	1 257,079	1 364,926	152,361	288,527	29,625	33,852	1 439,065	1 687,306
Февруари	1 153,643	934,894	102,428	158,568	19,901	13,302	1 275,971	1 106,765
Март	969,548	905,934	94,559	151,917	14,228	12,279	1 078,335	1 070,131
Април	707,409	904,811	71,152	180,881	7,734	4,826	786,295	1 090,518
Май	496,237	966,792	92,478	174,373	3,075	3,185	591,790	1 144,350
Юни	665,980	894,490	122,928	242,700	2,463	3,720	791,372	1 140,910
Юли	872,887	637,774	172,625	192,748	2,379	11,718	1 047,891	842,240
Август	1 193,739	824,293	133,873	202,788	2,039	7,509	1 329,651	1 034,590
Септември	742,877	651,624	182,122	177,317	2,102	18,286	927,101	847,227
Октомври	851,187	1 065,492	278,031	296,427	9,563	25,094	1 138,782	1 387,013
Ноември	1 105,033	1 209,754	240,357	292,196	15,290	33,424	1 360,680	1 535,374
Декември	1 371,036	1 369,703	339,070	317,330	28,055	46,434	1 738,161	1 733,467
Общо:	11 386,656	11 730,488	1 981,984	2 675,773	136,454	213,629	13 505,094	14 619,890

Наблюдава се увеличение на общите транзитирани количества през 2016 г. (14 619,890 млн. нм³) спрямо тези, транзитирани през 2015 г. (13 505,094 млн. нм³), с 1 114,797 млн. нм³ (8,25 %), като се наблюдава увеличение на транзитираните количества природен газ и по трите направления Турция, Гърция и Македония.

Годишен доклад за дейността

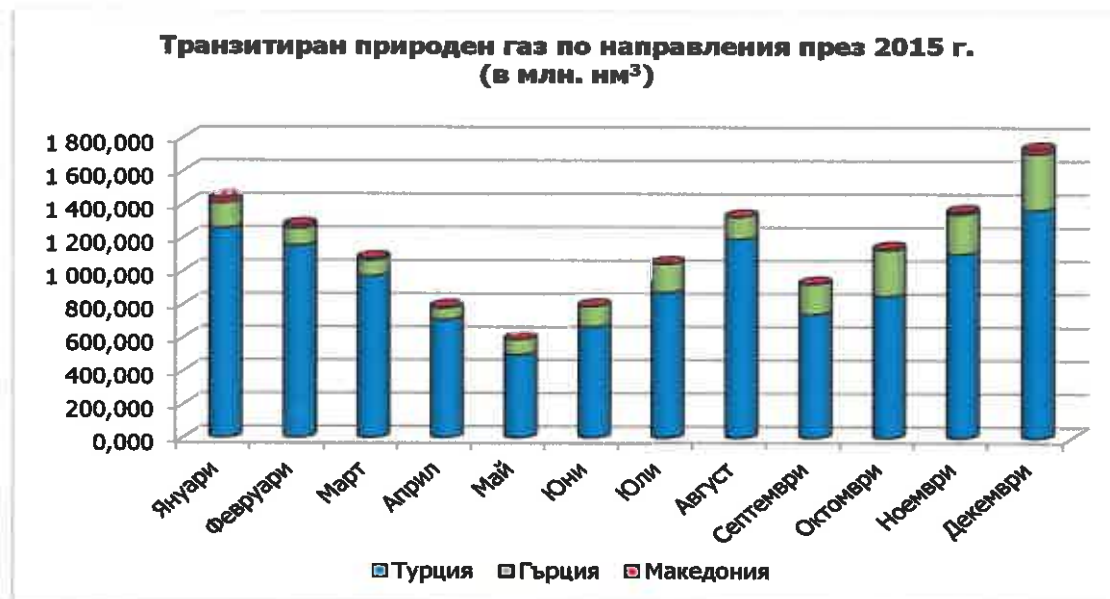
За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Транзитираните количества природен газ по направление Турция през периода януари - декември на 2016 г. са увеличени с 343,832 млн. nm^3 (3,02%), сравнени с отчетените през 2015 г.

Увеличение от 693,789 млн. nm^3 (35,00%) на транзитираните количества природен газ за Гърция е отчетено през текущата година, сравнени с 2015 г.

За Македония са пренесени по-големи количества природен газ през периода януари - декември на 2016 г. със 77,176 млн. nm^3 (56,56%), сравнени с пренесените през 2015 г.

Разпределението на транзитираните количества природен газ по направления и месеци през 2015 г. и 2016 г. са представени на графиките по долу.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

През периода януари - декември на 2016 г. фактически транзитираните количества природен газ за Турция са 11 730,488 млн. нм³, представляващи 83,79 % от договорения за същия период капацитет, възлизащ на 14 000,000 млн. нм³. Фактически транзитираните количества по това направление бележат ръст с 3,02% спрямо фактически транзитираните през 2015 г. – 11 386,656 млн. нм³.

През м. януари 2016 г. са пренесени 104,99 % от заявените количества за трансграничен пренос по направление Турция. Фактически транзитираните количества през м. февруари са 71,91 % (934,894 млн. нм³) от заявения капацитет (от 1 300,000 млн. нм³) за този месец. През март на текущата година е направен трансграничен пренос на 905,934 млн. нм³ природен газ, което представлява 72,47 % от заявените количества (1 250,000 млн. нм³). През месеците април, май и юни на текущата година е извършен трансграничен пренос на природен газ, съответно на 78,68 %, 84,07 % и 89,45 % от заявените количества за съответните месеци (1 150,000 млн. нм³, 1 150,000 млн. нм³ и 1 000,000 млн. нм³). През месеците юли, август и септември фактически пренесените количества природен газ са съответно 60,74 %, 78,50 % и 62,06 % от заявените. За последните три месеца на 2016 г. фактическият трансграничен пренос за Турция е съответно: 1 065,492 млн. нм³ (92,65 %), при заявени 1 150,000 млн. нм³ за октомври, 1 209,754 млн. нм³ (96,78 %), при заявени 1 250,000 млн. нм³ за ноември и 1 369,703 млн. нм³ (105,36 %), при заявени 1 300,000 млн. нм³ за декември.

През настоящата година се наблюдава по-равномерно разпределение на количествата транзитиран природен газ към Турция през месеците февруари-юни, като за всеки от месеците количествата са близки до 900 млн. нм³. През разглежданите месеци на предходната година се наблюдават значителни флукуации в количествата, като през м. февруари е отчетен транзитен пренос на 1 153,643 млн. нм³, а през м. май – 496,237 млн. нм³.

Най-малки количества природен газ в направление Турция са транзитирани през м. юли – 637,774 млн. нм³, а най-големи през м. декември – 1 369,703 млн. нм³.

Фактически транзитираните количества за Гърция през 2016 г. са 2 675,773 млн. нм³ и представляват 89,19 % от договорения за същия период капацитет, възлизащ на 3 000,000 млн. нм³. През всички месеци от разглеждания период, с изключение на септември и декември, са транзитирани по-големи количества природен газ от тези през предходната година. Фактически транзитираните количества бележат ръст с 35,00 % спрямо тези през 2015 г. Най-голям ръст се наблюдава през м. април – транзитираните количества са един път и половина (със 109,729 млн. нм³) по-големи, отколкото през същия месец на предходната година. Незначително намаление е отчетено само през м. септември 2016 г., като транзитираните количества са с 4,805 млн. нм³ (2,64 %) по-малко, и през месец декември с 21,740 млн. нм³ (6,41 %), спрямо транзитираните през същия месец на предходната година.

Най-малки количества природен газ в направление Гърция са транзитирани през м. март – 151,917 млн. нм³, а най-големи през м. декември – 317,330 млн. нм³.

Отчетеният трансграничен пренос за Македония е в размер на 213,629 млн. нм³, което представлява 26,70 % от договорения капацитет за годината, възлизащ на 800,000 млн. нм³. Най-голям ръст на транзитираните количества спрямо предходната година се наблюдава през м. септември – седем пъти и половина или със 16,184 млн. нм³

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

(през м. септември 2016 г. са транзитирани 18,286 млн. нм³, а през предходната година – 2,102 млн. нм³).

Фактически транзитираните количества по това направление бележат ръст с 56,56 % спрямо тези през периода януари – декември на 2015 г. Транзитираните количества през м. януари са 33,851 млн. нм³ и са по-високи от същия месец на 2015 г. с 14,27 % или с 4,227 млн. нм³. Количествата намаляват значително през м. февруари на 13,302 млн. нм³ (като са с 6,598 млн. нм³ или с 33,16 % по-ниски от тези през м. февруари 2015 г.) и продължават да спадат, като през м. март са 12,279 млн. нм³ (и са с 13,70 % или с 1,949 млн. нм³ по-ниски от тези през м. март 2015 г.) През периода април-юни 2016 г. тенденцията на спад продължава, като е транзитиран с 2,908 млн. нм³ по-малко природен газ спрямо същия месец на предходната година. За останалата част от отчетния период, през месеците май и юни 2016 г., се наблюдава увеличение на транзитираните количества природен газ към Македония възлизащо общо на 1,367 млн. нм³. През следващите месеци до края на годината се наблюдава увеличение на транзитираните количества спрямо тези през същите месеци на 2015 г.

Най-малки количества природен газ в направление Македония са транзитирани през м. май – 3,185 млн. нм³, а най-големи през м. декември – 46,434 млн. нм³.

Процентното разпределение на транзитираните количества природен газ по направления (Турция, Гърция и Македония) за 2015 и 2016 година е представено на графиките по долу.

В разпределението на транзитирания природен газ по направления се наблюдава намаление на дела по направление Турция, спрямо общите количества за 2016 г. Делът му през периода януари - декември на 2015 г. е 84,31 %, а през 2016 г. намалява на 80,24 %. Увеличение бележи делът на транзитираните количества по направление Гърция на 18,30 % от общо транзитирания газ за периода януари - декември на 2016 г. при 14,68 % за същия период на 2015 г. Делът на транзитирания природен газ в посока Македония остава относително еднакъв през 2015 г. и 2016 г. и възлиза съответно на 1,01 % (за 2015 г.) и 1,46 % (за 2016 г.) от общо пренесените количества природен газ по газопреносната мрежа за транзитен пренос на дружеството.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

2.3. Съхранение на природен газ

Дейността „Съхранение на природен газ“ се извършва в единственото на територията на страната подземно газово хранилище „Чирен“ (ПГХ „Чирен“), собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД. ПГХ „Чирен“ представлява сложен комплекс от подземни и надземни съоръжения - експлоатационни сондажи, събирателни газопроводи (шлейфи) към тях, компресорна станция с обща инсталирана мощност 10 MW, съоръжения за подготовка, обработка, контрол и измерване на газа, както и други прилежащи съоръжения.

Технологичният процес, свързан с извършването на услугата „съхранение на природен газ“, е сезонен (цикличен) и се изразява в добив и нагнетяване на газ от/ в подземното газово хранилище.

През 2016 г. от подземното газохранилище Чирен са добити 364,959 млн. nm^3 и са нагнетени 342,279 млн. nm^3 .

Общите нагнетени и добити количества природен газ през периода януари – декември на 2015 г. и 2016 г. са представени в таблицата по-долу, както следва:

Добити и нагнетени количества природен газ през 2015 г. и 2016 г., млн. nm^3				
Месец	Добив 2015 г.	Добив 2016 г.	Нагнетяване 2015 г.	Нагнетяване 2016 г.
Януари	80,027	92,904	0,100	0,107
Февруари	73,307	83,319	0,093	0,068
Март	63,352	66,565	0,095	0,057
Април	2,903	1,210	0,034	2,977
Май	0,562	0,030	0,562	50,417
Юни	1,203	0,028	18,220	59,173
Юли	2,018	2,178	98,048	87,455
Август	11,934	3,242	56,916	61,897
Септември	1,596	20,074	68,666	37,430
Октомври	1,899	0,007	59,510	25,515
Ноември	10,065	23,118	2,469	1,603
Декември	52,254	72,284	0,092	15,580
Общо:	301,121	364,959	304,805	342,279

Количеството природен газ в хранилището, собственост на клиенти към 01 януари 2016 г. е 238,459 млн. nm^3 . Данните в таблицата включват виртуално добития и нагнетен природен газ. Реално добитите количества през 2016 г. са 342,159 млн. nm^3 , от които 0,421 млн. nm^3 за технологични нужди на ПГХ Чирен, направени от „Булгартрансгаз“ ЕАД. Реално нагнетените количества в ПГХ Чирен през 2016 г. са 319,478 млн. nm^3 .

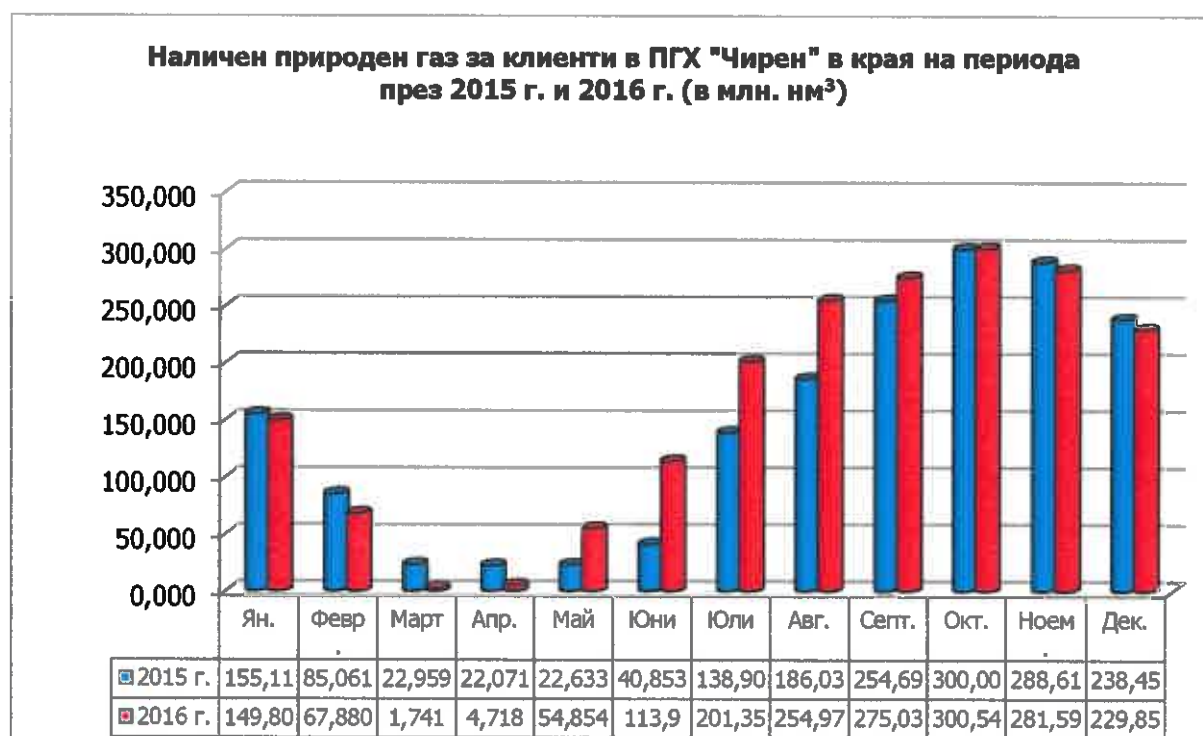
Реално и виртуално добитите количества природен газ през периода са с 21,20 % повече от добитите количества през 2015 г. Нагнетените количества природен газ през периода

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

януари-декември на 2016 г. са увеличени с 12,29 %, в сравнение с нагнетените през 2015 г.

На следващата графика е представена динамиката на количествата съхраняван природен газ за клиенти в ПГХ „Чирен“ за 2016 г. и за предходната 2015 г. (количествата са към края на съответните периоди).

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

3. ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ

Информация за основните характеристики на прилаганите от „Булгартрансгаз“ ЕАД система за вътрешен контрол и система за управление на рискове в процеса на изготвяне на финансовите отчети

Изготвянето на финансовите отчети се извършва съгласно утвърдените Финансова и Счетоводна политика на Дружеството и вътрешните правила и процедури.

Финансово-икономическото състояние

Финансово-икономическото състояние на „Булгартрансгаз“ ЕАД е разгледано и анализирано въз основа на изготвените финансово-счетоводни документи и отчет за финансовото състояние на Дружеството за 2016 г., съпоставени с отчетните данни за 2015 г.

Финансови показатели	Отчет 01.01-31.12.2015 г.	Отчет 01.01-31.12.2016 г.	Изменение 2016 г./ 2015 г.
Общо приходи от оперативна дейност	363 735	331 465	(8,87%)
ЕВИТДА ¹⁾	162 422	154 782	(4,70%)
ЕВИТ ²⁾	90 235	69 271	(23,23%)
ЕВТ ³⁾	103 514	73 731	(28,77%)
ЕВИТДА марж	44,65%	46,70%	4,57%
Общо активи	2 177 490	2 210 520	1,52%
ДМА	1 750 202	1 755 256	0,29%
Оборотен капитал ⁵⁾	287 500	380 397	32,31%
Парични наличности	165 534	240 353	45,20%
Собствен капитал	2 001 158	2 040 040	1,94%
Дългосрочни банкови заеми	-	-	-
Численост на персонала	1 109	1 141	2,89%

1) Общо приходи от оперативна дейност включват приходите от безвъзмезден природен газ за технологични нужди;

2) ЕВИТДА – печалба преди лихви, данъци и амортизации;

3) ЕВИТ – печалба преди лихви и данъци;

4) ЕВТ – печалба преди данъци;

5) Оборотен капитал – Текущи активи минус текущи пасиви;

Приходи, разходи и финансов резултат

Основните приходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД през 2016 г. са от лицензионните дейности пренос, трансграничен пренос и съхранение на природен газ. Допълнително, като приход в отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход е призната стойността на използвания природен газ за технологични нужди за целите на

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

трансграничния пренос, който се получава безвъзмездно от ползвателите на мрежата, за които се извършва трансграничен пренос.

Във финансовия отчет природният газ за технологични нужди за трансграничен пренос е отразен и в приходната, и в разходната част, поради което няма ефект върху финансовите резултати на Дружеството. За предоставения безвъзмезден природен газ доставчикът ООО „Газпром экспорт“ ежемесячно издава фактура, която е с нулева стойност. Само за митнически и счетоводни цели този газ се остойностява по цена на природния газ на входа на газопреносната мрежа, утвърдена от Комисията за енергийно и водно регулиране на обществения доставчик „Булгаргаз“ ЕАД.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

3.1. Приходи. Анализ и динамика на структурата на приходите

В табличен вид е представен сравнителен анализ на отчетените приходи и динамиката на тяхното изменение:

Приходи от дейността	Отчет 01.01-31.12.2015 г.		Отчет 01.01-31.12.2016 г.		Изменение 2016 г./ 2015 г.	
	СТ-СТ	ОТН. ТЪГЛО	СТ-СТ	ОТН. ТЪГЛО	АБС. СТ-СТ	В %
Приходи от пренос до клиенти в страната	58 751	16,15%	60 404	18,22%	1 653	2,81%
Приходи от трансграничен пренос	206 020	56,64%	207 547	62,62%	1 527	0,74%
Приходи от съхранение на природен газ	589	0,16%	3 994	1,20%	3 405	578,10%
Приходи от безвъзмезден газ по транзитен газопровод	94 132	25,88%	54 328	16,39%	(39 804)	(42,29%)
Други приходи от дейността	4 243	1,17%	5 192	1,57%	949	22,37%
Нетни приходи от продажби	363 735	100,00%	331 465	100,00%	(32 270)	(8,87%)
Финансови приходи	27 935	7,13%	12 595	3,66%	(15 340)	(54,91%)
Общо приходи:	391 670	100,00%	344 060	100,00%	(47 610)	(12,16%)

Реализираните през 2016 г. общо приходи са в размер на 344 060 хил. лв., а нетните приходи от продажби (включително стойността на безвъзмездния природен газ по транзитния газопровод) са в размер на 331 465 хил. лв. В сравнение с 2015 г. те бележат спад съответно с 47 610 хил. лв. (12,16 %) и с 32 270 хил. лв. (8,87 %), което се дължи основно на намалението с 39 804 хил. лв. (42,29 %) на приходите от безвъзмезден газ по транзитния газопровод.

В рамките на нетните приходи от продажби е осчетоводен и безвъзмездният горивен газ, предоставен по дългосрочния договор за транзитен пренос, в размер на 54 328 хил. лв. Този газ се използва основно за гориво на компресорните станции по транзитния газопровод и не носи реален приход на Дружеството.

Приходите от безвъзмезден газ по системата за транзитен пренос през 2016 г. са пониски спрямо тези през 2015 г., като намалението е с 39 804 хил. лв. (42,29 %). Това се дължи както на намалението на среднопретеглената цена, по която е осчетоводен безвъзмездният газ за периода 01.01-31.12.2016 г., в размер на 306,73 лв./1000 нм³, в сравнение с тази през 2015 г., която е в размер на 468,64 лв./1000 нм³, така и на по-малките количества използван газ за технологични нужди в размер на 177,118 млн. нм³ през 2016 г. при използвани през 2015 г. 200,860 нм³.

При елиминиране на приходите от безвъзмезден газ, отчетени през 2016 г. и 2015 г., се забелязва, че приходите от продажби за 2016 г. са по-високи от отчетените през 2015 г. със 7 534 хил. лв. (2,79 %), като увеличение се наблюдава при приходите от всички лицензионни дейности на Дружеството.

В общата структура на приходите, реализирани през 2016 г., най-голям дял заемат приходите от трансграничен пренос на природен газ, възлизащи на 207 547 хил. лв., с относителен дял в нетните приходи от продажби от 62,62 %. Отчетените приходи от трансграничен пренос през 2016 г., съпоставени спрямо отчетените през 2015 г., са се увеличили с 1 527 хил. лв. (0,74 %), което се дължи на по-големите транзитирани

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

количества природен газ към съседните държави с 8,25 %. Транзитираните количества в направление Гърция са по-високи от предходната година със 693,789 млн. нм³ (35,00 %), към Турция с 343,832 млн. нм³ (3,02 %), а към Македония със 77,176 млн. нм³ (56,56 %).

През 2016 г. реализираните приходи от пренос на природен газ, в размер на 60 404 хил. лв., които представляват 18,22 % от нетните приходи от продажби на Дружеството, са по-високи с 1 653 хил. лв. (2,81 %) в сравнение с реализираните 58 751 хил. лв. през 2015 г., което се дължи на по-големите количества пренесен природен газ през настоящата година, спрямо предходната с 147,373 млн. нм³ (4,51 %).

През 2016 г. са отчетени приходи от съхранение на природен газ в размер на 3 994 хил. лв., което е почти шест пъти повече от отчетените 589 хил. лв. през 2015 г. Увеличението е в резултат на влязлото в сила на 01 април 2016 г. изменение на „План за действие при извънредни ситуации“, утвърден със Заповед № Е-РД-16-298/26.06.2015 г. на Министъра на енергетиката.

Другите приходи на Дружеството, които представляват 1,57 % от нетните приходи от продажби, са по-високи с 949 хил. лв. (22,37 %) през 2016 г., спрямо предходната година – за периода 01.01.-31.12.2016 г. са отчетени 5 192 хил. лв., а през 2015 г. – 4 243 хил. лв. Увеличението на „Други приходи“ през настоящата отчетна година се дължи основно на по-високите „приходи от финансиране“, които са 14 пъти повече от отчетените през миналата година. В допълнение са реализирани по-големи приходи от продажба на стоки с 39,54 % и изплатени обезщетения от застраховател - два пъти и половина повече от изплатените през 2015 г. През тази година са отчетени и приходи от ликвидация на дълготрайни материални активи в размер на 184 хил. лв.

Намаление от 54,91 % бележат отчетените финансови приходи през 2016 г. Сравнени с отчетените 27 935 хил. лв. през периода 01.01.-31.12.2015 г., те са намалели на 12 595 хил. лв. през 2016 г. (с 15 340 хил. лв.), което се дължи на по-ниските приходи от промяна на валутния курс през настоящата година (в размер на 9 996 хил. лв., при реализирани 23 537 хил. лв. през 2015 г.) Приходите от валутни курсови разлики не представляват реален паричен разход, а счетоводно записване на изменението на стойността на наличните парични средства във валута, което е в резултат на увеличението на курса на долара. По-ниски са и приходите от лихви (в размер на 2 599 хил. лв., при реализирани 4 398 хил. лв. през 2015 г.) поради намаление на лихвените нива на банковия пазар.

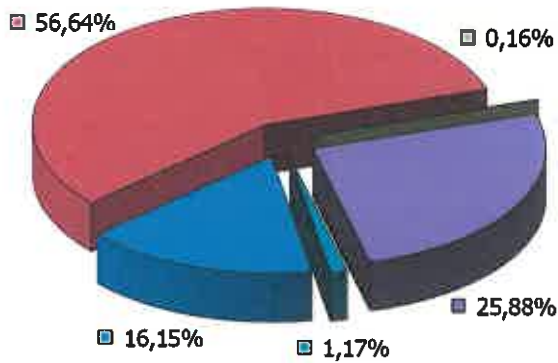
Структурата на отчетените нетни приходи от продажби (включително стойността на безвъзмездния природен газ по транзитния газопровод) през 2016 г., съпоставени с тези през 2015 г., е представена на следващата графика:

Годишен доклад за дейността

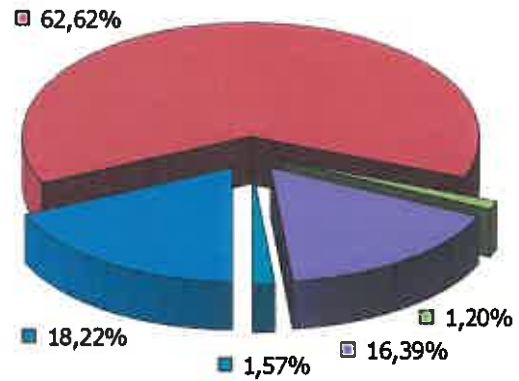
За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

**Приходи от дейността
01.01.-31.12.2015 г.**

- Прих. от пренос до клиенти в страната
- Прих. от трансграничен пренос
- Прих. от съхранение на прир. газ

**Приходи от дейността
01.01.-31.12.2016 г.**

- Прих. от безвъзмезден газ по транзитен газопровод
- Други приходи от дейността

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

3.2. Разходи. Анализ и динамика на структурата на разходите

Разходи за дейността	Отчет 01.01-31.12.2015 г.		Отчет 01.01-31.12.2016 г.		Изменение 2016 г. / 2015 г.	
	ст-ст	отн. тегло	ст-ст	отн. тегло	абс. ст-ст	е %
Технологични разходи	106 641	39,03%	61 155	23,35%	(45 486)	(42,65%)
Техн. р-ди за пренос на природен газ до клиенти в страната	10 726	3,93%	5 487	2,10%	(5 239)	(48,84%)
Техн. р-ди за съхранение на природен газ	1 783	0,65%	1 340	0,51%	(443)	(24,85%)
Техн. р-ди за трансграничен пренос на природен газ	94 132	34,46%	54 328	20,74%	(39 804)	(42,29%)
Разходи по икономически елементи	166 555	60,97%	200 746	76,65%	34 191	20,53%
Разходи за материали	6 823	2,50%	5 911	2,26%	(912)	(13,37%)
Разходи за външни услуги	14 824	5,43%	11 730	4,48%	(3 094)	(20,87%)
Разходи за амортизации	72 187	26,42%	85 511	32,65%	13 324	18,46%
Разходи за персонал	47 037	17,22%	50 461	19,27%	3 424	7,28%
Разходи за социално осигуряване	6 728	2,46%	6 909	2,64%	181	2,69%
Други разходи	18 956	6,94%	40 224	15,36%	21 268	112,20%
Оперативни разходи	273 196	100,00%	261 901	100,00%	(11 295)	(4,13%)
Разходи в това число:	304	0,11%	293	0,11%	(11)	(3,62%)
Промени в салда на прод. и незавършено производство	(448)	-0,16%	(315)	-0,12%	133	(29,69%)
Отчетна стойност на продадени активи	526	0,18%	809	0,30%	283	53,80%
Разлика в наличността на природния газ в тръбата по транзитния газопровод в края на периода	226	0,08%	(201)	-0,07%	(427)	(188,94%)
Други		0,00%		0,00%	0	
Финансови разходи	14 656	5,09%	8 135	3,01%	(6 521)	(44,49%)
Общо разходи	288 156	100,00%	270 329	100,00%	(17 827)	(6,19%)

1) Разликата в наличността на природен газ по транзитния газопровод в началото и в края на отчетния период е представена като увеличение на технологичните разходи в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. В горепосочената таблица тази разлика е включена в Разходи в това число: „Разлика в наличността на природен газ в тръбата по транзитния газопровод в края на периода“.

Отчетените разходи през 2016 г. са както следва:

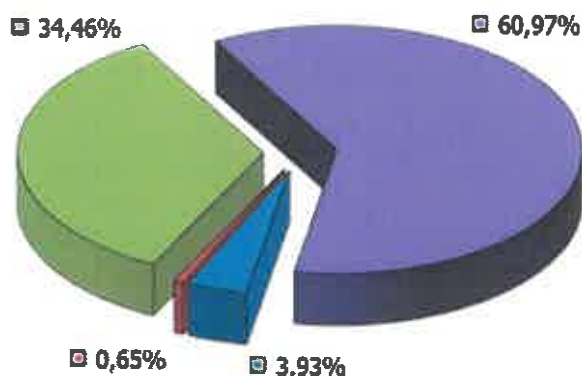
- Технологични разходи за пренос на природен газ по националната и транзитната газопрееносни мрежи и за съхранение на природен газ в размер на 61 155 хил. лв. (23,35 % от оперативните разходи);
- Разходи по икономически елементи в размер на 200 746 хил. лв. (76,65 % от оперативните разходи);
- Финансови разходи в размер на 8 135 хил. лв.

Структурата на отчетените от „Булгартрансгаз“ ЕАД оперативни разходи, в т.ч. и разходите по икономически елементи за 2016 г., съпоставена със структурата на разходите през 2015 г. е представена на следващата графика:

Годишен доклад за дейността

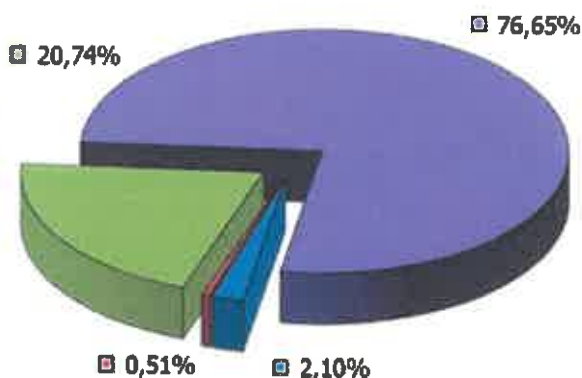
За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

**Разходи за дейността
01.01.-31.12.2015 г.**

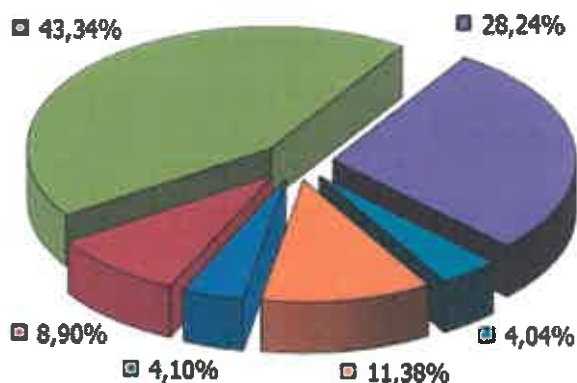
- Техн. р-ди за пренос на природен газ до клиенти в страната
- Техн. р-ди за съхранение на природен газ

**Разходи за дейността
01.01.-31.12.2016 г.**

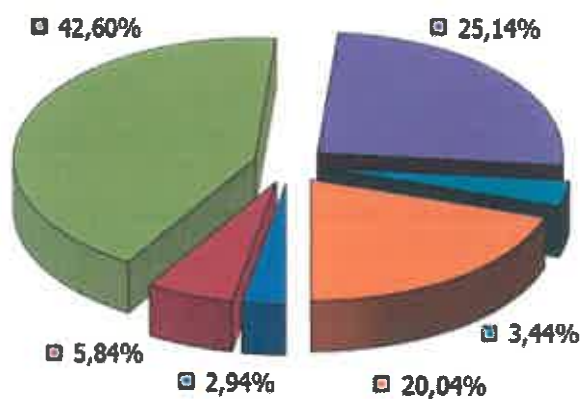
- Техн. р-ди за трансграничен пренос на природен газ
- Разходи по икономически елементи

**Разходи по иконом. елементи
01.01.-31.12.2015 г.**

- Разх. за материали
- Разх. за външни услуги
- Разх. за амортизации

**Разходи по иконом. елементи
01.01.-31.12.2016 г.**

- Разх. за персонал
- Разх. за социално осигуряване
- Други разходи

Съпоставяйки отчетените през 2016 г. общи разходи на Дружеството с тези за предходната 2015 г. е налице тенденция на намаляване на технологичните разходи - от 106 641 хил. лв. на 61 155 хил. лв., което респективно дава отражение върху общите разходи, при които също се отчитат по-ниски стойности със 17 827 хил. лв. (6,19 %).

Оперативните разходи са с 11 295 хил. лв. (4,13 %) по-ниски от отчетените през 2015 г. Намалението на оперативните разходи, в сравнение с отчетените през 2015 г., се дължи

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

на по-ниските технологични разходи с 45 486 хил. лв. (42,65 %), на разходите за външни услуги с 3 094 хил. лв. (20,87 %) и на разходите за материали с 912 хил. лв. (13,37 %).

Отчетено е намаление на технологичните разходи и за трите лицензионни дейности, което се дължи на по-ниската средно претеглена цена, по която е осчетоводен природния газ за всяка от дейностите. В допълнение, използваните количества природен газ за технологични нужди по пренос и транзит са по-ниски от тези през 2015 г.

При съпоставка на технологичните разходи за трансграничен пренос на природен газ с отчетните данни за 2015 г., се наблюдава намаление от 39 804 хил. лв. (42,29 %), което е в резултат както на по-ниската средно претеглена цена в размер на 306,73 лв./1000 нм³, по която е осчетоводен безвъзмездният газ за периода 01.01.-31.12.2016 г., сравнена с тази за 2015 г., която е в размер на 468,64 лв./1000 нм³, така и на по-малките количества изразходван безвъзмезден природен газ за технологични нужди по транзитната мрежа.

Технологичните разходи за пренос до клиенти в страната са в размер на 5 487 хил. лв., като се наблюдава намаление от 5 239 хил. лв. (48,84 %) спрямо тези през 2015 г. Отново причината е в по-ниската средно претеглената цена, по която са осчетоводени технологичните разходи за пренос на природен газ в страната, която за 2016 г. е в размер на 368,75 лв./1000 нм³, в сравнение с тази за същия период на 2015 г., която е в размер на 557,48 лв./1000 нм³. В допълнение, използваните количества природен газ за технологични нужди по преноса са по-ниски през 2016 г., в сравнение с тези през предходната година.

Технологичните разходи за съхранение са в размер на 1 340 хил. лв. и са по-ниски спрямо отчетените през предходната година с 443 хил. лв. (24,85 %) като отново причината е в по-ниската средно претеглената цена, по която са осчетоводени технологичните разходи за съхранение на природен газ, която за 2016 г. е в размер на 344,32 лв./1000 нм³, а през 2015 г. е в размер на 542,42 лв./1000 нм³. Използваните количества природен газ за технологични нужди по съхранението са по-големи през 2016 г., в сравнение с тези през миналата година.

Разходите по икономически елементи са се увеличили с 34 191 хил. лв. (20,53 %) спрямо реализираните през 2015 г. Това се дължи на повишените разходи за амортизации с 13 324 хил. лв. (18,46 %), „други разходи“ с 21 268 хил. лв. (112,20 %) и разходите за персонал с 3 424 хил. лв. (7,28 %).

Разходите за амортизация са в размер на 85 511 хил. лв. и представляват 32,65 % от оперативните разходи на Дружеството. Увеличението им с 13 324 хил. лв. през 2016 г., спрямо 2015 г. се дължи на извършената към 31.12.2015 г. преоценка на дълготрайните материални активи въз основа на доклад от независим лицензиран оценител, както и на въведените в експлоатация нови нискоемисионни агрегати на компресорни станции по мрежата за транзитен пренос на природен газ.

Разходите за материали са в размер на 5 911 хил. лв. и представляват 2,26 % от оперативните разходи на Дружеството. Те бележат спад с 912 хил. лв. (13,37 %) спрямо отчетените през 2015 г., дължащ се основно на намалението на разходите за електроенергия, вода и топлинна енергия с 697 хил. лв. (20,86 %), което е в резултат както на по-малкото изразходвани количества електрическа енергия от компресорните станции, така и на по-ниската цена на отчитане на електрическата енергия, в резултат

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

на излизането на Дружеството на свободния пазар на ел. енергия. Разходите за канцеларски материали и консумативи бележат също съществен спад със 114 хил. лв. (51,12 %), дължащ се на предприетите мерки за оптимизиране на разходите.

Разходите за външни услуги са в размер на 11 730 хил. лв. и представляват 4,48 % от оперативните разходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Отчетените по-ниски разходи за външни услуги с 3 094 хил. лв. през 2016 г., сравнени с тези през 2015 г., се дължат основно на намалелите разходи за инспекция газопровод с 3 097 хил. лв. и тези за застрахователни услуги с 465 хил. лв.

Другите разходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД са в размер на 40 224 хил. лв. Те бележат увеличение с 21 268 хил. лв. (112,20 %) в сравнение с отчетените през 2015 г. основно поради увеличението с 15 647 хил. лв. разходи за обезценка, в които са включени разходи за загуба от обезценка на вземанията от „Корпоративна търговска банка“ АД. Обезценката за 2016 г. е в размер на 22 895 хил. лв. и е извършена на база прието Решение на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД от Протокол УС № 194/01.03.2017 г. Обезценката на вземанията от „КТБ“ АД през 2015 г. е в размер на 6 300 хил. лв. и е извършена въз основа на прието Решение от Съвета на директорите на „БЕХ“ ЕАД с решение по т. 1.9.2. от Протокол № 11-2016/ 01.03.2016 г.

През 2016 г. са извършени разходи по направени вноски за фонд „Сигурност на електроенергийната система“ на обща стойност 6 917 хил. лв., които представляват 5 % от приходите за достъп, пренос и съхранение на природен газ без ДДС, съгласно допълнение на чл. 36е, ал. 1 от Закона за Енергетиката в сила от 21.06.2016 г.

Разходите за персонал са с 3 424 хил. лв. (7,28 %) по-високи от реализираните през 2015 г., в резултат на извършената актуализация на основната заплата в Дружеството, съгласно изискванията на подписания Колективен трудов договор. От своя страна разходите за социално осигуряване остават относително постоянни спрямо предходната година.

Отчетените финансови разходи на Дружеството за 2016 г. са 8 135 хил. лв. Те намаляват с 6 521 хил. лв. (44,49 %) от 14 656 хил. лв. през 2015 г. Това се дължи основно на реализираните по-ниски разходи от валутни курсови разлики (които представляват 96,90 % от финансовите разходи), които се променят от 14 304 хил. лв. през 2015 г. на 7 883 хил. лв. през 2016 г.

От извършения анализ на приходите и разходите следва изводът, че **приходите от дейността по трите лицензи покриват извършените от „Булгартрансгаз“ ЕАД разходи.**

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

3.3. Отчет за финансовото състояние

В хил. лв.

Отчет за финансовото състояние	Отчет 01.01-31.12.2015 г.		Отчет 01.01-31.12.2016 г.		Изменение 2016 г./ 2015 г.	
	ст-ст	отн. тегло	ст-ст	отн. тегло	абс. ст-ст	в %
Обща сума на нетекущите активи в т.ч.	1 846 824	84,81%	1 815 766	82,14%	(31 058)	(1,68%)
Имоти, машини и съоръжения	1 750 202	80,38%	1 755 256	79,40%	5 054	0,29%
Нематериални дълготрайни активи	2 099	0,10%	4 547	0,21%	2 448	116,63%
Дългосрочни вземания	67	0,00%	120	0,01%	53	79,10%
Други дългосрочни вземания	54 030	2,48%	31 134	1,41%	(22 896)	(42,38%)
Дългосрочни вземания от свързани лица	40 426	1,86%	24 709	1,12%	(15 717)	(38,88%)
Текущи активи в т.ч.	330 666	15,19%	394 754	17,86%	64 088	19,38%
Материални запаси	107 909	4,96%	108 137	4,89%	228	0,21%
Търговски и други вземания	29 685	1,36%	22 788	1,03%	(6 897)	(23,23%)
Предплащания за текущи активи	17	0,00%	17	0,00%	0	0,00%
Вземания от свързани лица	26 656	1,22%	23 110	1,05%	(3 546)	(13,30%)
Налични пари и парични еквиваленти	165 534	7,60%	240 353	10,87%	74 819	45,20%
Данък върху дохода за възстановяване	865	0,04%	349	0,02%	(516)	(59,65%)
Общо активи	2 177 490	100,00%	2 210 520	100,00%	33 030	1,52%
Обща сума на капитал и резерви	2 001 158	91,90%	2 040 040	92,29%	38 882	1,94%
Общо пасиви в т.ч.	176 332	8,10%	170 480	7,71%	(5 852)	(3,32%)
Нетекущи задължения	133 166	6,12%	156 123	7,06%	22 957	17,24%
в т.ч. задължения към свързани лица	291	0,01%	267	0,01%	(24)	(8,25%)
Текущи задължения	43 166	1,98%	14 357	0,65%	(28 809)	(66,74%)
в т.ч. задължения към свързани лица	39	0,00%	688	0,03%	649	1646,19%
Общо капитал и пасиви	2 177 490	100,00%	2 210 520	100,00%	33 030	1,52%

Към 31.12.2016 г. Дружеството притежава **общо активи** в размер на 2 210 520 хил. лв., като стойността им се е повишила с 33 030 хил. лв. (1,52 %) спрямо отчетената към 31.12.2015 г. (2 177 490 хил. лв.).

Делът на **нетекущите активи** е 82,14 % от общата стойност на активите на Дружеството, като намалява спрямо края на 2015 г., когато е в размер на 84,81 %. Стойността им към 31.12.2016 г. възлиза на 1 815 766 хил. лв. и се наблюдава намаление от 1,68 % в общата стойност на нетекущите активи в сравнение със стойността им към 31.12.2015 г. (1 846 824 хил. лв.).

Понижението на стойността на нетекущите активи спрямо отчетените към 31.12.2015 г. се дължи на намалението на стойността на дългосрочните вземания от свързани лица, които са намалели с 15 717 хил. лв. (38,88 %) спрямо стойността им към 31.12.2015 г., което се дължи на сключеното през 2015 г. споразумение с „Булгаргаз“ ЕАД за изплащане на задълженията за предоставените услуги по пренос и съхранение на природен газ.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

В допълнение, стойността на нетекущите вземания е намаляла поради понижението на размера на други дългосрочни вземания с 22 896 хил. лв. поради извършена обезценка на вземанията от обявената в несъстоятелност „Корпоративна търговска банка“ АД на база прието Решение на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД от Протокол УС № 194/01.03.2017 г. Към 31.12.2016 г. вземането на „Булгартрансгаз“ ЕАД от нея е в размер на 31 134 хил. лв.

Най-голям дял в нетекущите активи имат „Имоти, машини и съоръжения“, които са на стойност 1 755 256 хил. лв. (96,67 % от дълготрайните активи на Дружеството), като в сравнение със стойността им към 31.12.2015 г. са увеличени с 5 054 хил. лв. (0,29 %). Балансовата стойност на „Нематериалните дълготрайни активи“ се увеличава с 2 448 хил. лв. (116,63 %) – от 2 099 хил. лв. към 31.12.2015 г. на 4 547 хил. лв. към края на 2016 г. Увеличението се дължи на закупения през 2016 г. софтуер за управление интегритета на газопроводите – PIMS.

Дългосрочните вземания включват, освен вземането от обявената в несъстоятелност „Корпоративна търговска банка“ АД, и вземания от Агенция митници и други дългосрочни вземания. Вземането от Агенция митници е в размер на 67 хил. лв. и представлява платен депозит, а другите вземания са в размер на 53 хил. лв.

Към 31.12.2016 г. **текущите активи** са в размер на 394 754 хил. лв., от които „Материални запаси“ – 108 137 хил. лв., „Търговски и други вземания“ в размер на 22 788 хил. лв., „Вземания от свързани лица“ – 23 110 хил. лв. Стойността на текущите активи към 31.12.2016 г. е увеличена спрямо стойността им към 31.12.2015 г. със 64 088 хил. лв. (19,38 %). Увеличението на стойността на текущите активи се дължи на увеличението на „Пари и парични еквиваленти“ със 74 819 хил. лв. (45,20 %) – от 165 534 хил. лв. към 31.12.2015 г. на 240 353 хил. лв. към края на 2016 г.

Вземания от свързани лица

Вземанията от свързани лица на „Булгартрансгаз“ ЕАД (дългосрочни и краткосрочни вземания и разсрочени плащания) възлизат на 47 819 хил. лв. към 31.12.2016 г. и, като абсолютна стойност, бележат спад с 19 263 хил. лв. (28,72 %) спрямо отчетените към 31.12.2015 г. – 67 082 хил. лв.

Дългосрочните вземания от свързани лица, отчетени към 31.12.2016 г., намаляват в сравнение с данните към 31.12.2015 г. – стойността на вземанията е по-ниска с 15 717 хил. лв. (38,88 %), като от 40 426 хил. лв. намаляват на 24 709 хил. лв. Краткосрочните вземания от свързани лица също са намалели – от 26 656 хил. лв. към 31.12.2015 г., на 23 110 хил. лв. към 31.12.2016 г. (намаление с 3 546 хил. лв. (13,30 %)). Намалението на вземанията от свързани лица е резултат от изпълнението на сключеното през 2015 г. с „Булгаргаз“ ЕАД споразумение за разсрочено изплащане на натрупаните задължения за предоставените услуги по пренос и съхранение на природен газ.

Вземанията от свързани лица (краткосрочни и дългосрочни) са представени на следващата графика:

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

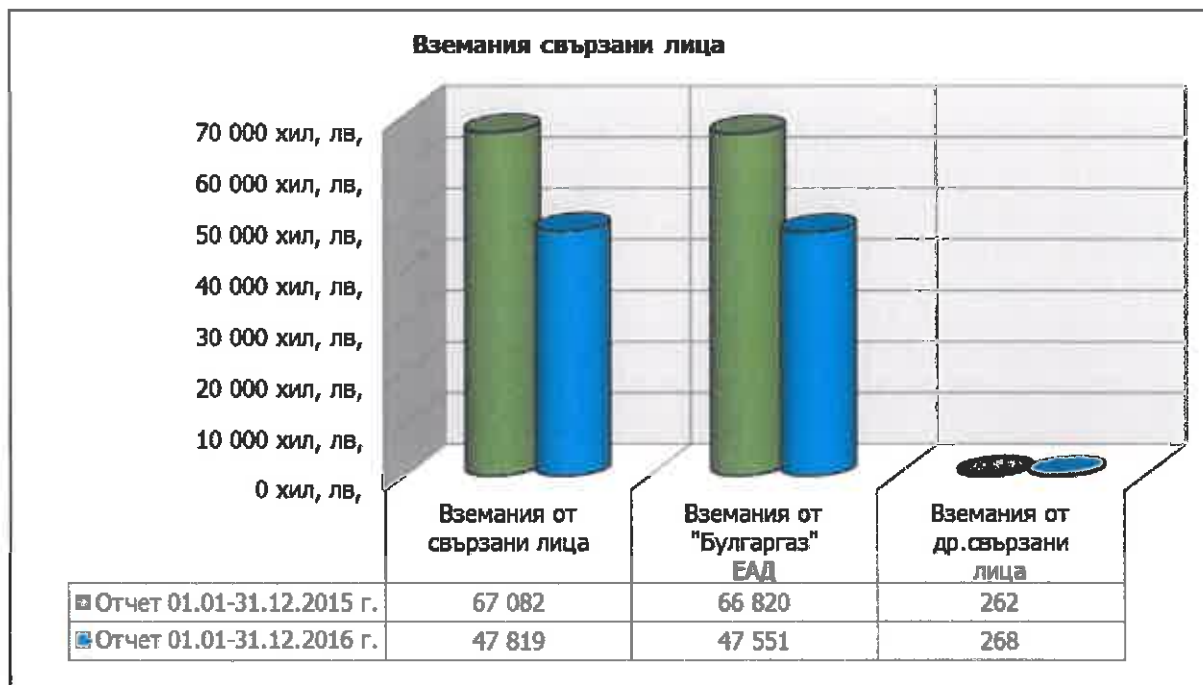

Основните вземания са от „Булгаргаз“ ЕАД за предоставените услуги по пренос и съхранение на природен газ, включително просрочени вземания. Към 31.12.2016 г. те са в размер на 47 551 хил. лв. (дългосрочни и краткосрочни) и представляват 99,44 % от вземанията от свързани лица на Дружеството. С цел намаляване на вземанията и подобряване на събираемостта, през 2015 г. е сключено споразумение с „Булгаргаз“ ЕАД за разсрочено изплащане на натрупаните вземания за предоставяните услуги, като е подписан и погасителен план за разплащане.

Вземанията от други свързани лица остават относително постоянни – от 262 хил. лв. към 31.12.2015 г. нарастват с 6 хил. лв. до 268 хил. лв. към 31.12.2016 г. В основната си част те представляват вземания от „Булгартел“ ЕАД за предоставени под наем свободни оптични влакна, които са краткосрочни вземания. Дългосрочните вземания от свързани лица са от „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД и са постоянни през двете разглеждани години в размер на 48 хил. лв.

Вземанията от свързани лица на „Булгартрансгаз“ ЕАД са представени на следващата графика:

Собственият капитал на Дружеството към 31.12.2016 г. е в размер на 2 040 040 хил. лв. и се е увеличил с 38 882 хил. лв. (1,94 %) спрямо отчетения към края на 2015 г.

Към 31.12.2016 г. регистрираният капитал на Дружеството е 841 414 хил. лв., като стойността му е с 5,24 % по-висока от тази към 31.12.2015 г. – 799 492 хил. лв. На 25 юли 2016 г. в Търговския регистър е записано увеличение на регистрирания капитал по реда на чл. 197 от Търговския закон, чрез издаване на 41 922 800 нови обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лв. всяка, представляващи остатък от нетната печалба на „Булгартрансгаз“ ЕАД за 2015 г., съгласно Решение на Съвета на директорите на „Български енергиен холдинг“ ЕАД, отразено в Протокол № 30-2016/ 14.05.2016 г., одобрено от Министъра на Енергетиката с Протокол Е-РД-21-33/24.06.2016 г.

Нетекущите задължения към 31.12.2016 г. бележат ръст с 22 957 хил. лв. (17,24 %) спрямо отчетените в края на 2015 г. – от 133 166 хил. лв. на 156 123 хил. лв. към 31.12.2016 г., което е резултат от увеличението на отсрочените приходи от финансиране с 24 111 хил. лв. (106,69 %). Към 31.12.2015 г. стойността на отсрочените приходи от финансиране е 22 599 хил. лв., а към края на 2016 г. нараства до 46 710 хил. лв. Увеличението на стойността на отсрочени приходи от финансиране се дължи на:

- Получено финансиране от Националния план за инвестиции (НПИ) за изпълнените строителните дейности по проекти за модернизация на 4 компресорни станции, а именно: КС „Ихтиман“, КС „Лозенец“, КС „Петрич“ и КС „Странджа“;
- Приключването и въвеждането в експлоатация на проект за „Изграждане на преносен газопровод и АГРС до Силистра“, изграден с безвъзмездна финансова помощ от Европейска банка за възстановяване и развитие в размер на 75 % от инвестиционните разходи;

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

- Получено авансово плащане през третото тримесечие на 2016 г. по сключен договор за грантово финансиране от Connecting Europe Facility (CEF) за "Подготвителни дейности в рамките на ПОИ 6.8.2 Необходима рехабилитация, модернизация и разширяване на българската преносна система".

Текущите задължения по отчетни данни към 31.12.2016 г. са в размер на 14 357 хил. лв. и са намалели със 66,74 % в сравнение с отчетените към 31.12.2015 г. (43 166 хил. лв.), което се дължи основно на перото „Гаранции по договори“, на стойност 35 917 хил. лв. към края на 2015 г. в сравнение със стойността му от 3 525 хил. лв. към 31.12.2016 г. Съществена част от текущите гаранции са задържани суми по договори за строителство, които се изплащат в зависимост от етапа на изпълнение на обектите, съгласно клаузите на договора и след приключване на дейностите по договорите са изплатени на изпълнителните.

Задълженията към свързани лица (краткосрочни и дългосрочни) към 31.12.2016 г. са в размер на 955 хил. лв. (267 хил. лв. дългосрочни задължения и 688 хил. лв. краткосрочни) в сравнение с отчетените към 31.12.2015 г. - 330 хил. лв. бележат ръст близо два пъти. От тях 291 хил. лв. са задължения за ползване на ресурси от спомагателната мрежа към „Булгартел“ ЕАД, а 648 хил. лв. представляват задължение по гаранции към „Булгаргаз“ ЕАД.

Използвани финансови инструменти

„Булгартрансгаз“ ЕАД финансира инвестиционната си програма със собствени средства, като не разчита на банкови кредити и финансови инструменти. При управлението на наличните парични средства, Дружеството търси нискорискови вложения, които да носят доходност от свободните парични ресурси.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

3.4. Финансови показатели

Финансови показатели	Отчет 01.01-31.12.2015 г.	Отчет 01.01-31.12.2016 г.
Коефициенти на ликвидност		
Обща ликвидност	7,66	27,50
Бърза ликвидност	5,16	19,96
Абсолютна ликвидност	3,83	16,74
Коефициенти на рентабилност		
Рентабилност на приходи от продажби	0,35	0,24
Рентабилност на разходите	0,52	0,32
Рентабилност на собствения капитал	0,05	0,03
Рентабилност на ДМА	0,05	0,04
Рентабилност на активите	0,04	0,03
Коефициенти на ефективност		
Коеф. на ефективност на приходите	0,67	0,75
Коеф. на ефективност на разходите	1,50	1,33
Обръщаемост на ДМА	0,16	0,16
Обръщаемост на активите	0,12	0,13
Коефициенти на финансова автономност		
Коефициент на задлъжнялост	0,08	0,08
Коефициент на финансова автономност	13,02	16,48
Коефициент на финансиране на дълготрайните активи	1,14	1,18
Коефициент на финансиране на краткотрайните активи	6,39	5,45

- Коефициентът на обща ликвидност към 31.12.2016 г. е 27,50 и показва колко лева от краткотрайните активи се падат на един лев текущо задължение. Високият коефициент на обща ликвидност осигурява по-добри възможности за погасяване на текущи задължения.
- Коефициентът на бърза ликвидност към 31.12.2016 г. е 19,96 и показва нивото на най-ликвидната част от краткотрайните активи към краткосрочните задължения.
- Коефициентът на рентабилност на приходите от продажби (печалба преди данъци/ нетен размер на приходите от продажби), към 31.12.2016 г. е 0,24 и показва, че всеки 1 лев приходи, носи съответно 0,24 лв. печалба.
- Коефициентът на ефективност на разходите (приходи/ разходи) е 1,33 и показва, че при 1 лев разходи са реализирани 1,33 лв. приходи през периода януари-декември 2016 г.
- Коефициентът на финансова автономност към края на 2016 г. е 16,48 и показва степента на финансова независимост от ползване на чужди средства. Стойности на коефициента над 1-ца показват добра финансова автономност.
- Коефициентът на задлъжнялост показва степента на зависимост на Дружеството от своите кредитори за уреждане на задълженията си. Коефициентът определя колко задължения са отчетени на 1 лв. собствен капитал. Към 31.12.2016 г. са отчетени 0,08 лв. задължения на 1 лв. собствен капитал.
- Коефициентът на финансиране на дълготрайните активи показва каква част от дълготрайните активи се финансира за сметка на постоянния капитал. Стойността

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

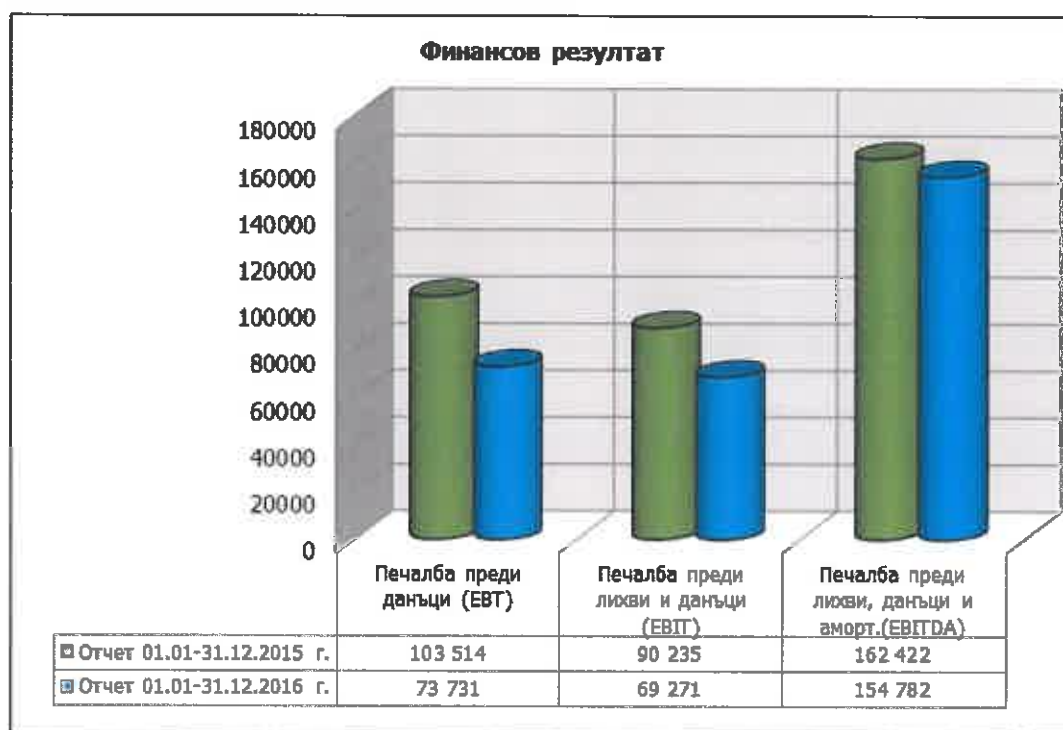
му към края на 2016 г. е 1,18 и показва, че Дружеството има наличен нетен оборотен капитал.

- Коефициентът на финансиране на краткотрайните активи на Дружеството е 5,45 към 31.12.2016 г. и дава представа за частта на краткотрайните активи, която е формирана от собствени оборотни средства.

От изложеното до тук относно финансовите показатели на „Булгартрансгаз“ ЕАД можем да направим извода, че дружеството има висока финансова устойчивост и финансова независимост от външни кредитори.

3.5. Финансов резултат

Финансовият резултат за 2016 г., като разлика между приходите и разходите, е счетоводна печалба преди данъци в размер на 73 731 хил. лв.

Общото финансово състояние към 31.12.2016 г. се запазва добро поради постигнатия добър финансов резултат, както и отчетените добри финансови показатели.

Представеният анализ показва, че „Булгартрансгаз“ ЕАД изпълнява и е в състояние безпроблемно да продължи да изпълнява задълженията си, произтичащи от чл. 170 от Закона за енергетика за осигуряване на единно управление и надеждно функциониране

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

на газопреносната мрежа, осигуряване на преноса на природен газ, както и поддържане и развитие на газопреносната мрежа

4. ПРЕГЛЕД НА РИСКОВЕТЕ, НА КОИТО Е ИЗЛОЖЕНО ДРУЖЕСТВОТО

Валутен риск

Приходите на "Булгартрансгаз" ЕАД са в лева (от пренос и съхранение на природен газ) и в щатски долари (от транзитен пренос на природен газ). Разходите са главно в лева и евро. Тъй като курсът на българския лев е обвързан към този на еврото и е постоянен, не съществува валутен риск при транзакциите, които са деноминирани в тези валути. Съществува валутен риск при транзакциите в щатски долари, тъй като валутата е с плаващ валутен курс.

Кредитен риск

Кредитният риск е рискът едната страна по финансовия инструмент да не успее да изпълни задължението си и по този начин да причини загуба на другата. Кредитният риск за дружеството се състои от риск от финансова загуба в ситуация, при която клиент не успее да изпълни своите договорни задължения.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти, включва риска от изпадане в не ликвидност или фалит на обслужващите банки. За минимизиране на този риск стриктно се спазва залегалата европейска и национална нормативна уредба като нетната експозиция на дружеството към една кредитна или финансова институция не надвишава 25 на сто от общия размер на паричните средства на дружеството. В тази връзка, компанията поддържа разплащателни сметки в повече от една банка и валута и ползва услугите на банки с добра репутация и с висок кредитен рейтинг.

Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът Дружеството да не може да изпълни финансовите си задължения, тогава, когато те станат изискуеми. Политиката в тази област е насочена към гарантиране наличието на достатъчно ликвидни средства, с които да бъдат обслужени задълженията, когато същите станат изискуеми, включително в извънредни и непредвидени ситуации.

Тъй като бизнесът на компанията е свързан с постоянен пренос и съхранение на природен газ, контролът на ликвидния риск се състои главно в:

- изготвяне на погасителни планове за погасяване на задълженията на длъжници;
- изискване на гаранции (банкови или под формата на парични средства) за обезпечаване на вземанията;
- договорните условия да включват клаузи за авансово плащане на услугите;
- разделяне на контролираните парични средства в няколко банки;
- обвързване на плащанията с входящия паричен поток.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Ценови риск

Приходите от пренос и съхранение се формират при регулирани от КЕВР цени. Основна част от разходите са свързани с цената на закупения от "Булгаргаз" ЕАД природен газ за технологични нужди по преноса и съхранението на природен газ, чиято цена се регулира тримесечно. При изпреварващо нарастване цената на природния газ за технологични нужди и непроменена цена за пренос и съхранение, е възможно рентабилността да намалее.

Дружеството е изложено на риск от промени в цените на услугите по пренос и съхранение на природен газ, утвърждавани от Комисията за енергийно и водно регулиране.

Пазарен риск

Пазарен риск е риск, че при промяна на пазарни цени, валутни курсове, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Дружеството или стойността на инвестициите ще бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и контролира експозиция на пазарния риск с приемливи параметри, като се оптимизира възвръщаемостта на всеки един проект.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

5. ИЗПЪЛНЕНИ ДЕЙНОСТИ ПО ИНВЕСТИЦИОННАТА, ПРЕДИНВЕСТИЦИОННАТА И ЕКСПЛОАТАЦИОННА ПРОГРАМИ

Инвестиционната програма има за цел да подпомага със специфични и конкретни мерки реализирането на политиката на комбинирания газов оператор. Чрез инвестиционните си програми "Булгартрансгаз" ЕАД гарантира условия за устойчиво развитие на пазара на природен газ в България, сигурността и надеждността на газопреносната система, включително транзитния пренос и на инфраструктурата за съхранение на природен газ и интеграцията към европейския единен газов пазар.

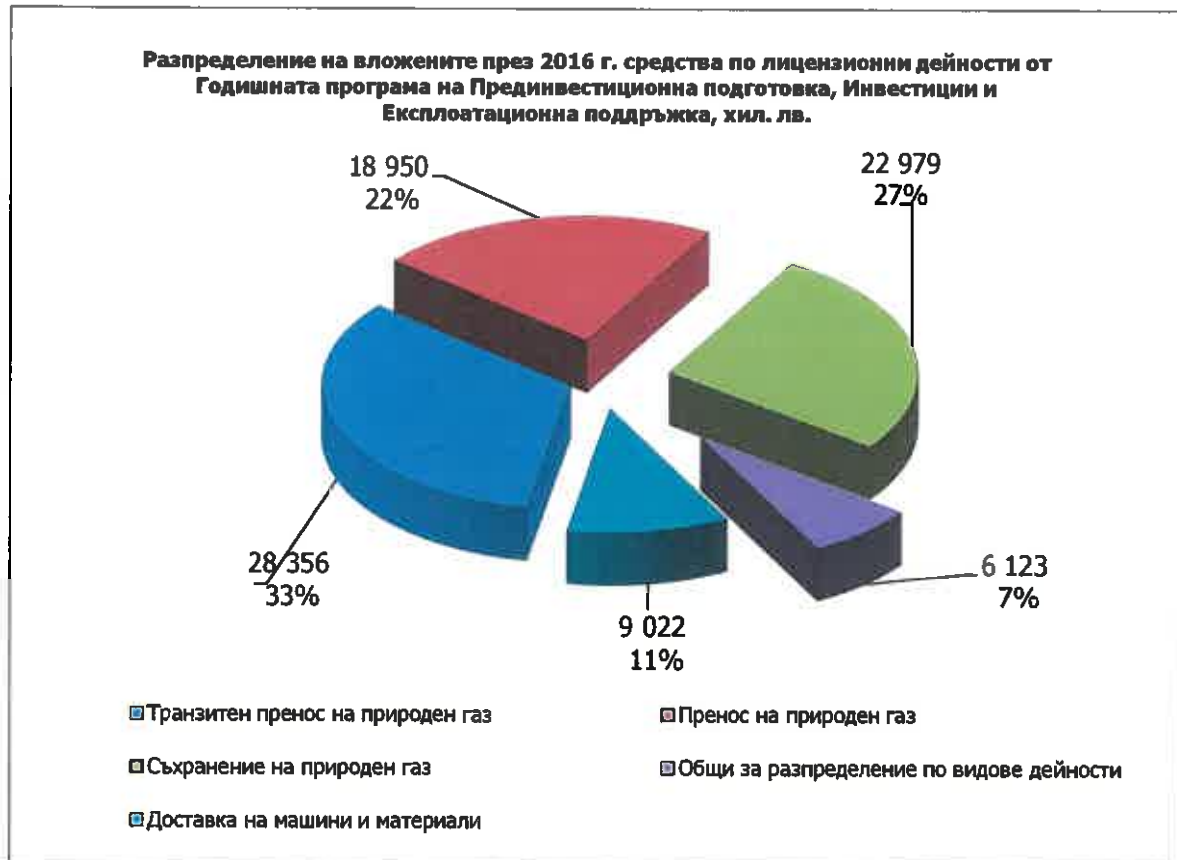
Общата стойност на усвоените средства за изпълнение на Програмите за Прединвестиционна подготовка, Инвестиции и Експлоатационна поддръжка за 2016 г. е в размер на 85 430 хил. лв.

Разпределението на вложените средства за 2016 г. по видове лицензионни дейности е както следва:

Програма / Раздел / Лицензионна дейност	Отчет за периода 01.01-31.12.2016 г.
ОБЩО Годишни програми за Прединвестиционна подготовка, Инвестиции и Експлоатационна поддръжка:	85 430
I. ОБЩО Годишна програма за Прединвестиционна подготовка и за инвестиции:	77 780
РАЗДЕЛ I.1 - Инвестиции	70 076
I.1.1. Транзитен пренос на природен газ	26 148
I.1.2. Пренос на природен газ	14 981
I.1.3. Съхранение на природен газ	22 934
I.1.4. Общи за разпределяне по видове дейности	6 013
РАЗДЕЛ I.2 - Доставка на машини и оборудване	7 704
II. ОБЩО Годишна програма за Експлоатационна поддръжка:	7 650
РАЗДЕЛ II.1 - Текущи инспекции, ремонти и поддръжка	6 332
II.1.1. Транзитен пренос на природен газ	2 208
II.1.2. Пренос на природен газ	3 969
II.1.3. Съхранение на природен газ	45
II.1.4. Общи за разпределяне по видове дейности	110
РАЗДЕЛ II.2 - Доставка на материали и консумативи	1 318

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

6. ОСНОВНИ ПРОЕКТИ НА ДРУЖЕСТВОТО

През 2016 г. продължи работата по осъществяването на основните проекти за разширение и поддържане на мрежите и съоръженията за пренос, транзитен пренос и съхранение на природен газ, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

• Проекти от общ интерес (PCI)

На 18 ноември 2015 г. Европейската комисия прие и публикува втория списък със 195 ключови енергийни инфраструктурни проекти, които ще допринесат за постигането на европейските цели в областта на енергетиката и климата. Проектите представляват основни градивни елементи на енергийния съюз на ЕС. Списъкът включва 108 електроенергийни проекта, 77 газови проекта, 7 петролни проекта и 3 проекта за интелигентни енергийни мрежи. Чрез включването на даден проект в списъка с проекти от „общ интерес“ (PCI) в сектор природен газ, ЕК го идентифицира като инвестиция с особено значение за сигурността и диверсификацията на доставките на природен газ в Европа, както и за изграждането на интегриран и конкурентен пазар.

Проектите от общ интерес, чиито организатор е „Булгартрансгаз“ ЕАД, са следните:

✓ PCI 7.4.2 Междусистемна връзка Турция – България (ITV)

Междусистемна връзка Турция – България е проект за развитие на междусистемната свързаност на газопреносните мрежи на „Булгартрансгаз“ ЕАД (България) и „Боташ“ (Турция), чрез който да се осигури възможност за диверсификация на източниците на природен газ, доставящите партньори и маршрутите и по този начин да се повиши сигурността на доставките в региона и развитието на конкуренцията.

ITV представлява нов сухопътен газопровод в участъка между село Лозенец и българо-турската граница в района на с. Странджа (успореден на съществуващия транзитен газопровод) с дължина на българска територия около 76 км., диаметър на тръбата 700 мм. и капацитет около 3 млрд. м³/г. Предвижда се изграждане на компресорна станция Лозенец-2, в близост до съществуващите компресорни мощности в района на с. Лозенец. Очакваният срок за изграждане и въвеждане в експлоатация е 2020 г.

На 3 април 2015 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД подписа споразумение за безвъзмездно финансиране № INEA/CEF/ENER/M2014/0014 по програмата Механизъм за свързване на Европа (Connecting Europe Facility – CEF) за изпълнението на „Предпроектно проучване за проект „Междусистемна връзка Турция-България“, като максималният размер на финансовата подкрепа е до 190 хил. евро.

Предпроектното проучване е завършено в началото на 2016 г.

През м. април 2016 г. резултатите от предпроектното проучване бяха съобщени на турската страна.

През м. октомври 2016 г. в Националния компетентен орган по смисъла на Регламент (ЕО) № 347/ 2013 – Министерство на енергетиката, е внесено Уведомление за

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

предприети първоначални действия за стартиране на процеса по издаване на разрешения за проекта.

През м. ноември 2016 г. към финансиращата институция INEA беше внесен финален отчет, верифициран от страна на Министерство на енергетиката. Очаква се документът да бъде одобрен от финансиращата институция в началото на 2017 г., в резултат от което да бъде изплатена и сумата, представляваща окончателното плащане по Споразумението за безвъзмездна помощ.

✓ **PCI 6.8.2 Рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващата газопреносна система**

PCI 6.8.2 е комплексен проект за модернизация, рехабилитация и разширение на съществуващата газопреносна инфраструктура на територията на България, включващ следните видове дейности:

- Модернизация и рехабилитация на компресорни станции;
- Инспекции за установяване и характеризирание състоянието на газопроводите;
- Ремонт и подмяна на участъци от газопровода след инспекции;
- Разширяване и модернизация на съществуващата газопреносна мрежа;
- Внедряване на системи за оптимизиране процеса на управление на техническото състояние на мрежата.

Модернизацията, рехабилитацията и разширението на съществуващата газопреносна инфраструктура ще гарантират сигурен и надежден пренос на природен газ, ще подобрят ефективността, надеждността и гъвкавостта на преносната система и ще осигурят необходимите капацитети и налягания. С изпълнението на планираните дейности ще бъдат осигурени технически възможности за пренос на допълнителни количества природен газ през територията на страната, постъпващи през съществуващите и нови входни и изходни точки и възможности за разнообразяване на посоките за пренос, в зависимост от пазарния интерес.

PCI 6.8.2 е приоритетен проект и за инициативата на Европейската комисия за газова свързаност в региона на Централна и Югоизточна Европа (Central and South Eastern Europe Gas Connectivity - CESEC).

Предвид естеството на дейностите и времевата рамка на проекта, той е разделен на 3 фази на изпълнение, които обхващат следните дейности:

- **Фаза 1:** Обединява първоначалните действия предприети по проекта, които са стартирали в периода 2013-2015 г. и които Дружеството вече е изпълнило или изпълнява към момента, финансирайки ги със собствени средства.
- **Фаза 2:** Включва действия, представляващи основна част от проекта, които са стартирани през 2016 г. и представляват естествено и логично продължение на Фаза 1.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

- **Фаза 3:** Инфраструктура под условие, необходима след вземане на окончателно инвестиционно решение за реализиране на етап 2 от проект „Междусистемна връзка България-Сърбия“ (IBS), свързан с увеличение на капацитета на интерконектора.

През 2016 г. са изпълнени следните дейности по реализация на мащабния и комплексен проект за рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващата газопреносна система:

Фаза 1:

- **Мероприятия по привеждане в съответствие на КС „Лозенец“, КС „Ихтиман“, КС „Странджа“ и КС „Петрич“ с изискванията на Комплексните разрешителни – подмяна на газотурбинните агрегати с нови нискоемисионни**

Договорът е завършен през 2016 г., като за строежите са издадени Разрешения за ползване, както следва:

- **КС „Ихтиман“**

Реконструираната компресорна станция (КС) „Ихтиман“ и изградения нов газотурбинен агрегат са въведени в експлоатация на 09 октомври 2015 г.

- **КС „Лозенец“**

Реконструкцията на КС „Лозенец“ е завършена на 07 март 2016 г., като стойността ѝ възлиза на близо 70 млн. лв.

Компресорна станция "Лозенец" е включена в трасето на преминаващия през българска територия транзитен газопровод за Турция, Гърция и Македония. Реконструкцията на обекта включва разширение на наличната площадка и инсталиране на два нови газотурбинни компресорни агрегата в съседство с наличното оборудване, с което се увеличава мощността на горивната инсталация. Изградени са и два нови компресорни цеха. Модернизацията на съоръженията се изпълнява от "Главболгарстрой", а доставката на оборудването е на американската компания Солар Турбайнс.

- **КС „Странджа“**

На 30 март 2016 г. Булгартрансгаз“ ЕАД въведе в експлоатация третата от четирите модернизирани компресорни станции. Реконструкцията на КС „Странджа“ възлиза на близо 70 млн. лв.

КС „Странджа“ е включена на изхода на трасето на преминаващия през страната транзитен газопровод за Турция, възстановява загубите на налягане и осигурява договорените параметри на предаване на природен газ на българо-турската граница. С модернизацията на обекта се гарантира намаляване на отделяните емисии и привеждане в съответствие с европейските екологични норми. Намалява се рискът от непланирани ремонти; подобрява се техническото състояние и се повишава експлоатационния ресурс.

- **КС „Петрич“**

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

На 09 юни 2016 г. бе въведен в експлоатация завършеният проект за модернизация на компресорна станция "Петрич", който е на стойност близо 35 млн. лв. С извършените реконструкции за първи път се осигурява техническа възможност, при необходимост, да бъдат получени по-голям обем доставки от терминала за втечен природен газ на Ревитуса в Гърция. В резултат на реализирания от „Булгартрансгаз“ ЕАД проект значително се подобрява сигурността на доставките на природен газ в България, чрез осигуряването на нов газопреносен коридор за доставки в случай на извънредни събития.

Газопровод „Лозенец – Недялско“

Изграждането на 20 км газопроводна отсечка КС „Лозенец – Недялско“ се реализира с цел повишаване на сигурността и капацитетните възможности на съществуващата транзитна газопреносна мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

На 05 юли 2016 г. с изх. № РС-32 на МРРБ е получено Разрешение за строеж, което е влязло в сила на 29.07.2016 г. На 18.08.2016 г. е подписан Протокол обр. 2 за откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво за строежи на техническата инфраструктура.

Предвижда се подобект „Газопровод Лозенец-Недялско“ да бъде завършен през 2018 г.

Доставка и внедряване на софтуер за управление интегритета на газопроводите (PIMS Софтуер)

PIMS Софтуерът, чрез който се извършва събиране, интегрирана обработка и анализ на данни за газопроводи, ще бъде използван за подпомагане на ефективното управление на интегритета на газопроводната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД, което управление се основава на международно възприети стандарти и насоки EN 16348:2013, ASME B31.8S:2012.

През 2015 г. е проведена открита процедура за възлагане на обществена поръчка, в резултат на която е сключен Договор № 2314 от 08.01.2016 г. Към края на 2016 г. е приключило внедряването на софтуера за управление интегритета на газопроводите.

Доставка и внедряване на Географска информационна система (ГИС)

За „Булгартрансгаз“ ЕАД е налице необходимост от внедряване и използване на географска информационна система при организиране и управление на техническото осигуряване на транзитния пренос, преноса и съхранението на природен газ в Р. България.

През 2015 г. е проведена открита процедура за възлагане на обществена поръчка, в резултат на която е сключен Договор № 2394 от 18.03.2016 г. за внедряване на ГИС. До края на 2016 г. са извършени доставка на техническо оборудване (системен софтуер, хардуер и прилежащи компоненти) изграждане на техническата инфраструктура необходима за функциониране на ГИС.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Фаза 2:

На 27 април 2016 г. между „Булгартрансгаз“ ЕАД и Изпълнителна агенция иновации и мрежи (INEA) се подписа грантово споразумение № INEA/CEF/ENER/M2015/1119568 за финансиране по програма Механизъм за свързване на Европа (CEF) изпълнението на Действие „Подготвителни дейности във връзка с изпълнението на проект от общ интерес 6.8.2, Рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващата газова инфраструктура в България“. Размерът на безвъзмездното финансиране съгласно споразумението е 50% от сумата на действието – до 850 хил. евро. Дейностите, които се изпълняват с безвъзмездно съ-финансиране, са следните:

- *Етап 2 от модернизацията на 3 компресорни станции чрез интегриране на 4 броя ГТКА*

Едната от дейностите, съ-финансирани от Механизъм за свързване на Европа (CEF) е за изготвяне на „Подготвително (прединвестиционно) проучване с технико-икономически анализ на състоянието на техническото оборудване на три компресорни станции – КС „Лозенец“, КС „Ихтиман“ и КС „Петрич“ и необходимост от модернизация“.

Към края на 2016 г. е избран външен изпълнител на дейността, сключен е договор и е започнато разработването на прединвестиционното проучване.

- *Рехабилитация и подмяна на участъци от Северния полупръстен на газопреносната мрежа с обща дължина 81 км*

Втората дейност, съфинансирана от CEF е „Подготвителни дейности във връзка с рехабилитацията и подсилването на северния полупръстен на газопреносната система с прединвестиционни проучвания и инвестиционно проектиране за строеж „Подмяна на Преносен (магистрален) газопровод в участъка „ОС Беглеж- КВ Дерманци - КВ Батулци - КВ Калугерово“.

Към края на 2016 г. е избран външен изпълнител на дейността, сключен е договор и са стартирали дейностите по проектиране.

- *Провеждане на инспекции*

Към края на 2016 г. са приключени дейностите, съфинансирани от CEF, за извършване на „Вътрешнотръбна инспекция с геометрично бутало и с технология на разсеян магнитен поток (MFL технология) или еквивалентна, на два участъка от газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД, участък ОС Кардам – ОС Лозенец с външен диаметър DN 1220 (48") и дължина 184 км и участък ОС Батулци – ОС Враца с външен диаметър 520 (20") и дължина 37 км“.

В рамките на втората за 2016 г. кампания за прием на проектни предложения по програма Механизъм за свързване на Европа (CEF Energy 2016 Call 2) „Булгартрансгаз“ ЕАД кандидатства за съфинансиране на действието „Подготвителни дейности във връзка с рехабилитацията на газопреносната система в участъка ОС Вълчи Дол - ЛКВ Преселка“ в размер на 182 хил. евро.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

✓ **PCI 6.20.2 Разширение капацитета на ПГХ „Чирен“**

Проектът „Разширение капацитета на ПГХ “Чирен” предвижда поетапно увеличаване на капацитета на единственото на територията на България газохранилище, с цел постигане на по-големи обеми съхраняван газ, повишени налягания в газовия резервоар и по-големи средни денонощни дебити за добив и нагнетяване. Проектът предвижда увеличаване на обема работен газ до 1 млрд. м³ и увеличаване на дебита на добив и нагнетяване до 8 – 10 млн. м³/ ден.

На 23 октомври 2015 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД подписа Грантово споразумение № INEA/CEF/ ENR/ M2015/ 1029442 за съ-финансиране на Действие „Провеждане на 3D полеви сеизмични проучвания върху площта на Чиренската структура” чрез програмата Механизъм за свързване на Европа (CEF). Споразумението предвижда изпълнението на две оперативни дейности – Дейност 1 „Провеждане на 3D полеви сеизмични проучвания върху площта на Чиренската структура” и Дейност 2 „Контрол на качеството при извършване на 3D полеви сеизмични проучвания и обработка на получените данни. Одобрената финансова помощ по цялото Действие е в размер на до 3,9 млн. евро.

Към края на 2016 г. не е избран изпълнител по водещата оперативна Дейност 1, което предстои да бъде извършено през следващата година. Избран е изпълнител по оперативна Дейност 2, с който е подписан договор.

На 03 ноември 2016 г. Дружеството подписа Грантово споразумение № INEA/CEF/ENER/M2016/1147252 за съфинансиране на проект „Внедряване на софтуерен продукт за моделиране и определяне на оптималните режим на експлоатация на ПГХ „Чирен” във връзка с неговото разширение” от Механизъм за свързване на Европа (CEF) с максимален размер на съфинансирането от 130 хил. евро.

✓ **PCI 6.25.4 Проект за изграждане на газов хъб в България (Инфраструктура, която да позволи развитието на българския газов център)**

Във връзка с изпълнението на PCI 6.25.4, свързан с изграждане на газов хъб „Балкан”, през м. декември 2015 г. бе създадена съвместна работна група (състояща се от представители на Правителството на България, Европейската комисия и експерти от газовия сектор), чиято основна задача бе да подкрепи развитието на търговска концепция, бизнес и финансов план за Газов хъб „Балкан”. В периода декември 2015 г. – юни 2016 г. в София и Брюксел бяха проведени редица срещи с цел оценка на законовите, регулаторните и финансови аспекти на проекта. Основните задачи на Работната група бяха фокусирани върху идентифицирането на решения за необходимата техническа инфраструктура, основните източници на природен газ, както и основните изходни направления и потенциални пазари за доставка. Обсъдени бяха и широк кръг въпроси, свързани с регулаторна рамка и търговска среда, целящи улеснено свързване между България и останалата част от Югоизточна Европа.

В периода от 4-ти до 6-ти септември 2016 г., в град Варна бе проведена инвеститорска кръгла маса, по време на която „Булгартрансгаз” ЕАД представи пред заинтересовани страни концепцията за изграждане на газоразпределителен център „Балкан” на

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

територията на България. В събитието участваха министър-председателят Бойко Борисов, заместник министър-председателят по европейските фондове и икономическата политика Томислав Дончев, министърът на енергетиката Теменужка Петкова, председателят на комисията за енергийно и водно регулиране Иван Иванов и други. От страна на Европейската комисия присъстваха генералният директор на Главна дирекция „Енергетика“ към ЕК Доминик Ристори, както и директорът на Дирекция „Вътрешен енергиен пазар“ Клаус-Дитер Борхард. Целевата аудитория на инвеститорската кръгла маса включваше представители на добивни компании, преносни оператори, ACER, EBRD, EIB, Проектни компании (TAP, TANAP, ICGV), инвестиционни фондове, инвестиционни банки, международни финансови институции, финансови консултанти и др.

Във връзка с идентифицираната следваща стъпка от изпълнението на проекта, отнасяща се до необходимостта от провеждане на предпроектно проучване, през м. ноември 2016 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД кандидатства по програма Механизъм за свързване на Европа (CEF) с Действие „Предпроектно проучване за проекта български газов хъб „Балкан“ за съфинансиране в размер до 920,5 хил. евро.

✓ **PCI 6.25.1. Проект Eastring – България**

По време на 14-та годишна конференция на Gas Infrastructure Europe в София, чиито домакин в периода 9-10 юни 2016 г. бе „Булгартрансгаз“, „Булгартрансгаз“ ЕАД и Eustream подписаха Меморандум за разбирателство, съгласно който двете страни ще си сътрудничат при анализа на перспективите за развитие на газовите пазари, който трябва да установи очакваното търсене на капацитет от газопровода Eastring.

На 13 юли 2016 г. в Братислава е подписан и Меморандум за разбирателство за проекта Eastring между българското Министерство на енергетиката и словашкото Министерство на икономиката. Документът изразява подкрепата на двете страни за проекта, в съответствие със законодателството на ЕС. Чрез него двете страни признават необходимостта от съвместна координирана работа за реализацията му. В Меморандума е записано още, че двете страни ще идентифицират всички междуправителствени и други споразумения, които се отнасят до проекта, чието сключване ще бъде необходимо, когато той навлезе в обвързваща фаза.

По инициатива на координиращата процеса страна – Eustream през м. септември 2016 г. бяха стартирани съвместни обсъждания с останалите участници в проекта Eastring, с цел да бъдат изготвени документи за кандидатстване за предпроектно проучване по проекта, в рамките на активния втори за 2016 г. прозорец по програма Механизъм за свързване на Европа (CEF). „Булгартрансгаз“ ЕАД заяви своята ангажираност като оказва необходимата експертна помощ в процеса по съвместното изготвяне на необходимите формуляри, а в последствие официално утвърди финалната версия на документацията за кандидатстване и предостави Писмо за подкрепа, с което изразява съгласие Eustream да се яви като кандидат за безвъзмездна помощ за предпроектно проучване за проект Eastring в рамките на кампанията CEF Call 2016-2.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

- **Проекти, съфинансирани от Европейска банка за възстановяване и развитие (ЕБВР)**

През м. май 2014 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) сключиха Договор за грант № 057, с който се отпуска безвъзмездна финансова помощ от Международен Фонд „Козлодуй“ за изграждане на три преносни газопровода с автоматични газорегулиращи станции (АГРС) до Свищов, Панагюрище, Пирдоп, Банско и Разлог. Общата стойност на трите проекта се оценява на 21,79 млн. евро, от които безвъзмездната финансова помощ от Международен Фонд „Козлодуй“ е в размер на 11 млн. евро. Съфинансирането от „Булгартрансгаз“ ЕАД е в размер на 10,79 млн. евро.

Договорът е подписан в резултат на решението на Асамблеята на донорите на Международен фонд „Козлодуй“, за постигането на което Министерството на енергетиката има ключова роля, водейки активни и последователни преговори за разглеждане на трите отклонения като проекти с висока степен на икономическа и социална значимост.

Развитието на газопреносната мрежа в страната с трите нови газопроводни отклонения, ще даде възможност за газификация на общините Свищов, Пирдоп, Панагюрище, Банско и Разлог. Реализирането на проектите ще позволи доставката на природен газ и до още седем други общини – Белене, Никопол, Златица, Стрелча, Мирково, Чавдар, Челопеч чрез изграждане на газоразпределителни мрежи от тези отклонения.

- ✓ **Преносен газопровод с АГРС до Банско и Разлог**

Планирано е газопроводът да бъде с дължина 40 км. и диаметър 273 мм. Предвидено е изграждане на 1 бр. автоматична газорегулираща станция. Общата стойност на проекта е 9,68 млн. евро, от които 4,84 млн. евро, финансирани от Международен Фонд „Козлодуй“. Освен двете общини Банско и Разлог се очаква да бъдат газифицирани и градовете Баня и Добринище.

Очаква се подписване на договор с проектанта „Газтек-Поввик“ ДЗЗД (за изготвяне на технически и работен проект, ПУП-ПП и ОВОС) по правилата на ЕБВР. Избраният проектант актуализира изходните данни, с цел определяне на най-подходящите варианти на трасе.

- ✓ **Преносен газопровод с АГРС до Панагюрище – Пирдоп**

Планирано е газопроводът да бъде с дължина 62 км. и диаметър 273 мм. Предвидено е изграждане на 2 бр. автоматични газорегулиращи станции. Общата стойност на проекта е 7,2 млн. евро, от които 3,6 млн. евро финансирани от Международен Фонд „Козлодуй“. С реализирането на проекта се очаква да газифицират общо 7 общини - Пирдоп, Златица, Панагюрище, Стрелча, Мирково, Чавдар и Челопеч, разположени в региона "Централно Средногорие".

Избраният проектант е представил за одобрение трите първоначални варианта на трасето на газопровода. Избран е предпочитан вариант, който е съгласуван с всички заинтересовани страни. Внесено е уведомление до МОСВ за инвестиционно намерение.

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Съгласно Решение на МОСВ №2-ПР/2016 г. следва да се извърши ОВОС и оценка на степента на въздействие.

✓ **Преносен газопровод с АГРС до Свищов**

Планирано е газопроводът да бъде с дължина 39 км. и диаметър 200 мм. Предвидено е изграждане на 1 бр. автоматична газорегулираща станция. Общата стойност на проекта се очаква да възлиза на 4,72 млн. евро, от които 2,36 млн. евро, финансирани от Международен Фонд „Козлодуй“. С изпълнението на проекта се очаква да се реализира газификацията на общо 3 общини - Свищов, Белене и Никопол, разположени в региона на Централна Северна България, на брега на р. Дунав.

Очаква се становище „без възражение“ на ЕБВР за подписване на договора с класирания на първо място Кандидат от тръжната процедура за избор на проектант (за изготвяне на технически и работен проект) по правилата на ЕБВР.

- **Проекти, съфинансирани от „Европейската енергийна програма за възстановяване“ /ЕЕПВ/**

✓ **Междусистемна газова връзка България – Румъния (IBR)**

Проектът „Междусистемна газова връзка България-Румъния“ (IBR) е изпълнен съвместно от „Булгартрансгаз“ ЕАД и „Трансгаз“ С.А., съгласно подписан на 01 юни 2009 г. Меморандум за разбирателство. Реверсивната междусистемна връзка е с обща дължина 25 км, от които 15,4 км на българска територия, 7,5 км на румънска територия и 2,1 км подводен преход под р. Дунав. Максималният капацитет на интерконектора е 1,5 млрд. м³/год., а минималният 0,5 млрд. м³ /год., диаметър на тръбата Dn 500 мм и работно налягане Pn 54 bar.

Прогнозната обща стойност на проекта е определена на 23 823 836 евро. Съгласно Решение на ЕК С(2010)5962 от 06.09.2010 г. на двете компании е отпусната безвъзмездна финансова помощ по „Европейската енергийна програма за възстановяване“ /ЕЕПВ/ в размер до 8 929 000 евро.

На 11 ноември 2016 г. интерконекторът между България и Румъния бе въведен в експлоатация.

7. СЪБИТИЯ, НАСТЪПИЛИ СЛЕД ДАТАТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Няма събития, настъпили след края на отчетния период, които да изискват и/или налагат корекции или допълнително оповестяване във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2016 г.

8. БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

България има стратегическо географско местоположение, добре развита газова инфраструктура и с изпълнението на планираните нови проекти, които са в ход, има потенциал да се превърне в един от ключовите елементи за постигане на диверсификация на източниците и маршрутите за доставка на природен газ за региона.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е собственик и оператор на инфраструктурата за пренос и съхранение на природен газ, част от единната общоевропейска газова мрежа. Дружеството работи в условия на динамично променящ се световен и респективно европейски енергиен сектор.

Очаква се в близките години броят на входните точки, през които постъпва газ в газопреносната мрежа да се увеличи значително във връзка с развитието на проектите за междусистемни връзки с Гърция, Турция, Сърбия. Те, заедно с въведената в експлоатация през 2016 г. нова връзка с Румъния, ще осигурят възможност за доставки на природен газ от различни източници, което от своя страна ще допринесе за засилване на конкуренцията и ще окаже позитивен ефект върху потребителите на природен газ. Новите газови връзки значително ще увеличат входния капацитет към България от Гърция и Турция и ще осигурят възможност за достъп до и доставки на газ и от LNG терминалите в страните.

В региона се разглеждат и следните други идейни газови проекти, които биха оказали влияние върху развитието на пазара, повишаването на диверсификацията и сигурността на газовите доставки и респективно върху развитието на инфраструктурата: концепцията за изграждане на газоразпределителен център на територията на Р България - Газов хъб „Балкан“; идейният проект за реализиране на двупосочни доставки на природен газ през териториите на Словакия, Румъния, България, Унгария, Чехия и Австрия – Eastring; проекти от Южния газов коридор; „Южен поток“, който към момента е преустановен и др.

Във връзка със засилените работи по проучване на местни залежи от природен газ и предоставени концесии за разработка на находищата на територията на страната (както сухоземни, така и в шелфа на Черно море), се очаква в следващите 10-15 години дялът на местния добив да се повиши, в т.ч. и след доказването на ресурсите в блок „А-Ловеч“ – Койнаре, участък Девенци чрез прокаране на сондажи и провеждане на изпитния в тях, както и след доказване на потенциала на блок Галата, отново чрез провеждане на изпитания в сондажите (новопрокарани и стари).

Годишен доклад за дейността

За годината, приключваща на 31 декември 2016 година

Към момента ПГХ „Чирен“ се разглежда предимно като хранилище с местно значение и като основен инструмент за гарантиране сигурността на доставките, но в по-дългосрочен времеви хоризонт перспективите са неговото превръщане в търговско хранилище със съществена роля за развитие на конкуренцията и за повишаване ползите за потребителите на природен газ в интегрирания и взаимосвързан регионален пазар. Развитието на новите и планираните междусистемни връзки с Румъния, Турция, Гърция и Сърбия ще повиши пазарната интеграция в региона и е предпоставка ПГХ „Чирен“ да има все по-важна роля за осигуряване допълнителна гъвкавост на газопреносните системи на регионално ниво, съществен принос за управлението на претоварванията и сезонна оптимизация на използване на газопреносните системи.

Въпреки относително ниския дял в крайното енергийно потребление, газът е значим природен ресурс с потенциал за увеличаване на дела му в общото енергийно потребление на страната през следващите години. Делът на битовото газоснабдяване в страната все още е нисък в сравнение с други газови пазари, но е с непрекъснат тренд на увеличение. Насърчаването на газификацията чрез разширяване на газопреносната мрежа до нови региони и осигуряване на достъп до природен газ на нови общини, разпределителни дружества и нови небитови потребители, е приоритет в Енергийната стратегия на България, респективно в дейността на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Описаните перспективи са в основата на целите и инвестиционните планове на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

Георги Гегов

Съгласували:

Началник управление „Финансово икономическо“:

/Камен Манев/

Зам. началник управление „Финансово икономическо“:

/ Л. Любенов/